

ny. minis.
csztályfő
budapest
kötmen

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

IV. ÉVFOLYAM 14. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1948 ÁPRILIS 1.
5708 IL. ADAR 21.

Jelentkeznek az egyházak

különböző rangú és külön-
böző rendű képviselői, hogy
együtt-érzésükről biztosítsák a
népi demokráciát, amelyről
láthatják, hogy nem ellen-
sége a vallásoknak és egy-
házaknak. A kezdetleges bi-
zalmatlanság nyilván azokból
az előítéletekből eredt, ame-
lyek a fasizmus maradvá-
nyainak tekinthetők. Sokakat
félrevezethettek azok a fa-
sista rágalmak és propa-
ganda-szólások, amelyek hu-
szonöt évig azt terjesztették,
hogy a Szovjet-Unióban és
mindenütt, ahol szocialista
társadalmi rendet készítenek
elő, bezárják a templomokat,
üldözik a papokat és rossz
szemmel nézik a hívőket.

Ma már mindenki tudja
— és aki „nem tudja, az
szándékosan nem akarja
tudni! —, hogy a Szovjet-
Unióban és a Vörös Hadsereg
erejével felszabadított orszá-
gok népi demokráciáiban az
egyház teljes szabadságot él-
vez, a papok szabadon ter-
jesztik az Igét és a hívők
nyugodtan élhetik hitéletüket!
Ilyen körülmények között
már régen esedékes volt,
hogy az egyházak pozitív ál-
láspontra helyezkedjenek a
népi demokrácia mellett és
„igen”-nel válaszoljanak arra
a kérdésre: együttműködhet-
nek-e a népi demokráciát ki-
építő állam és a különböző
egyházak?

Ez az „igen” elég sokáig
késlett. De elhangzása jobb
későn, mint soha. Az utolsó
hetek megmutatták, hogy a

református, evangélikus és
unitárius egyházak hierar-
chiájának felső körei, vala-
mint a katolikus papság al-
sőbb rétegei és a katolikus
egyesületek, szövetségek je-
lentős képviselői felismerték
a népi demokrácia jelentő-
ségét és egyházképviseleti
minőségükben is odaálltak az
új Magyarország alátámasz-
tására. ~~(A Magyarországi
az azonban még mindig adós
maradt a népi demokrácia fel-
sőbb körei és a katolikus
egyesületek, szövetségek nyilatko-
zatának illetékességét.)~~

Felmerül a kérdés: a kü-
lönféle egyházak különböző
rendű és rangú reprezentán-
sainak véleményadása után,
nem kellene elhangzania a
magyar zsidóság hivatalos
nyilatkozatának is?

Mi úgy érezzük, hogy erre
a nyilatkozatra semmi szük-
ség nincs. Mi nem voltunk a
huszonöt éves ellenforrada-
lom idején sem „uralkodó
egyház”, sem — mint Horthy
„országglása idején — a refor-
mátusok magukat nevezték” —
„második történelmi egy-
ház”. A mi főpapjaink és
papjaink közül — senkisé-
m támasztotta alá egyházi su-
lyával a reakciós törvény-
alkotást. A zsidóság maradá-
kát a Vörös Hadsereg fegy-
verével meghozott felszaba-
dulás és az azt követő népi
demokrácia adta vissza az
életnek. A zsidóság egyházi

Frivol játék

az, amit az Egyesült Államok
kültölkikájának mai intézői
Palesztinával tesznek. *Tru-
man és Marshall nem látnak
mást a zsidókban sem, mint
egyszerű sakfigurákat, aki-
ket úgy tolnak ide-oda a
világpolitika nagy sakktáblá-
ján, ahogyan akarnak.*

Truman és Marshall soho-
sem akarják észrevenni az
emberi szíveket és emberi
lelkéket, soho-sém akarják
megérteni a népek igazi aka-
ratát. Őket csak azok az ér-
dekek mozgatják, amelyek
sohasem ismertek és ma sem
ismernek szíveket és lelkéket,
mert az emberben sem lát-
nak egyebet, mint árut és ele-
ven gépet.

Az Egyesült Államok mai
palesztinai politikája méltó

párja annak a politikának,
amelyet Görögországban és
Spanyolországban üznek, s
amellyel a világ minden ré-
szen felbátorítják a reakciós
köröket.

Truman és Marshall — a
bukóféltben levő monopolka-
pitalizmus uralmának pro-
longálására — szövetséget
kötött a görög monarcho-
fasisztákkal. Truman és Mar-
shall — hogy eggyel több
nyugati bázisuk legyen Euró-
pában — hajlandóak ma-
tatkozni a vérengző Franco
rezsimjének alátámasztására.
Truman és Marshall — az
olaj és a petróleum koroná-
zatlan királyainak kiszolgá-
lására — Palesztinát is ké-
szen odadobná az olaj-
mágnások és petróleumfeje-

és világi vezetői a népi demo-
krácia első napjától kezdve
pozitív beállítottságot tanusi-
tottak, amikor a demokrácia
nagy ügyének elősegítéséről
volt szó. Nekünk nem kell
követnünk a demokrácia „el-
ismerésében” a többi egyhá-
zat, mert mi már a kezdet-
keztől nemcsak elismertük,
hanem új életünk új alapjá-
nak tekintettük a demokrá-
ciát.

Most sem mondhatunk
egyebet, mint amit százszor
hangoztattunk: a demokrácia
a mi létalapunk, a demokrá-
cia a mi jelenünk és jövőnk, a
demokrácia stabilizálódásától
függ emberségünk és életünk
biztosítása.

Ha az egyházak őszintén
óhajtják és őszintén végre is
hajtják a demokráciával való

együttműködést, akkor bizo-
nyára hadat üzennek majd
különböző fórumaik az
antiszemitizmusnak, amely
semmiképpen sem fér meg a
demokráciával. Reméljük,
hogy a népi demokrácia Ma-
gyarországnak az egyházak
részéről történő pozitív tá-
mogatása egyben azt is je-
lelti, hogy ezután a városok
és falvak templomainak szó-
székeiről élesen elítélik az
antiszemitizmus minden faj-
tájú megnyilvánulását; mint
a reakció legtipikusabb jelen-
ségét.

Az egyházak őszinte és be-
csületes közeledése rendkívül
nagy mértékben előbbre vi-
heti a reakciós tévtanok ma-
radványainak, közöttük az
antiszemitizmusnak a likvi-
dálását.

Ara 1.40 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

delmek zsoldjában álló arab törzsfőknek.

A palesztinai probléma fordulatait csak az értheti meg igazán, aki tisztában van azzal, hogy napjainkban milyen méreteket ölt a nemzetközi osztályharc. Talán sohasem voltak még ennyire tiszták és ennyire élesen kirajzolhatók az osztályharc internacionális frontjai. Palesztina is a nemzetközi küzdelem egyik frontszakaszát képezi: ott is összeütköznek a haladás és a reakció erői, amelyek hol nyílt háború, hol ideológiai háború, hol polgárháború alakjában formálgatják a világ új arcát.

Palesztinában egyszerűen arról van szó: rálephet-e a zsidók haladó szellemétől áthatott ország a modern szociális berendezkedés és gazdasági rendszer útjára? Vagy: megmarad-e lényegében gyarmati állapotban?

Az Egyesült Államok nagykapitalistái, akiket Truman és Marshall híven kiszolgál, a gyarmatosítás mellett vannak, mert a gyarmati sorban maradt Palesztina jobban kiszolgálja a nagykapitalizmus nemzetközi osztályharcos frontját. Csodálatos — vagy: talán eszeget sem csodálatos? —, hogy hirtelen milyen „összjáték” mutatkozik Amerika és Anglia között, amikor ennek a gyarmati helyzetnek a prolongálásáról kell döntenie! Az Egyesült Államok egyszerre ugyanazt akarja, amit Anglia régebben akart, de az Egyesült Államok akkor nem akartak! Ma már tudjuk, hogy voltaképp az egységes nagykapitalista front két szövetségesének előre megrendezett szerepvállalásáról beszélhetünk, hiszen Attlee és Bevin külpolitikája teljes mértékben alkalmazkodik Truman és Marshall külpolitikai szempontjaihoz.

Truman és Marshall sakkozása azonban éppoly kevésbé téveszti meg a világ progresszív zsidóságát és a véres küzdelem középpontjába került palesztinai zsidóságot, ahogy nem téveszthette meg azoknak az egyéb területeknek a haladó erőit sem, amelyeket az Egyesült Államok dollárimperializmusa ugyan csak gyarmatosítani akart.

A gyarmati népek felszabadulásának korában, amikor a Szovjet-Unió meghirdette az elnyomott népek felszabadulását és a szocializmus diadalmat eszméi már kezdik India szerencsétlen páriáit is áthatni, nem lehet tovább kolonizálni Palesztinát és nem

lehet tovább elnyomásban tartani azt a zsidóságot, amelynek megmaradtjai a fasizmus gázkamráinak kapuihoz való jogukat.

A nemzetközi osztályharc mai stádiumában, a szocializmus erőinek előretörése ide-

jén akkor sem lehet sokáig késleltetni Palesztina teljes szabadságát és a szuverenitását megszerző Zsidó Állam megszületését, ha Truman és Marshall olyan eszközöket alkalmaznak, amelyeket nem tanulhattak mástól, mint Hitleről és Ribbentropól!

Az 1944-es német pusztítások emlékére bevezetett

országos gyásznapot

ezévben

április hó 5-én, hétfőn tartjuk.

Az Országos Rabbiegyesület
vezetősége

Glosszák a hétről

AZ I. G. FARBEN vezetői bűnperének nürnbergi hadbíró-sági tárgyalásán tanuként hallgatták ki dr. Sigismund Bendel-t, az auschwitzi haláltábor orvosát, aki megrázó vallomást tett.

— Hegyes villákkal, akár a vadállatok! — mondotta — tereiték az SS-legények a gázkamrákba a szerencsétlen halálraítélteket, akik már tudták, hogy mit jelent a „fürdő”. Megkísérelték az ellenállást. Az elvetemült örök vasvillákkal és fahasángokkal borzalmasan bántalmazták a gyermekeket, nőket és férfiakat. Amikor a gázkamra ajtaja bezárult, még néhány percig a vastag falakon át is hallatszott a szerencsétlenek szörnyű kiáltozása. Husz perc múlva nyitották ki a gázkamrákat. A legtöbb anya oly görcsösen szorította magához gyermekét, hogy nem is lehetett tőle elválasztani.

*

A „DER NEUE WEG” érdekes cikkben polemizál egyes jobboldali osztrák lapok zsidóellenes közleményeivel. Az osztrák néppárti és pártonkívüli sajtóban ugyanis több olyan írás jelent meg, amely féltelt akar borítani az osztrák náci barbarizmusára és kizárólag az ausztriai zsidó menekültábrók egyes lakóinak ballépésével óhajt foglalkozni. Legutóbb D. Frenzel volt miniszter az Oberösterreichische Nachrichten hasábjain azt fejtette, hogy az osztrák zsidóságot nem bántotta senkinek Ausztriában és — az osztrák zsidóság katasztrófájának állandó emlegetése helyett — helyesebb lenne egyes lengyel-

zsidók ausztriai cselekedeteivel törődni.

A Der Neue Weg — e cikkre válaszolva — mindenekelőtt ezeket írta: „D. Frenzel azt írja, hogy az osztrákok nem raboltak, nem fosztogattak és nem gyilkoltak. Szerelnénk, ha ez így lett volna, mert akkor hitssorsaink százszerez ma is élnének. Az 1941-től 1945-ig eltelt idő azonban másról győzt meg bennünket... Elég, ha néhány adatot elevenítünk fel. Galicia főnöke, Gustav Wächter dandárparancsnok — bécsi ember volt. Adjutánsa, Inquart — szintén bécsi. A kerület koncentrációs táborait a bécsi Rodler vezette. A rendőrség parancsnoka a gráci Ulrich volt. A gazdasági ügyeket a bécsi Reisp intézte. A gettó élén a solzburgi Siller állt. Mindezek 800.000 zsidót tettek el láb alól ebben az egyetlen kerületben... A bécsi Globotschnigg a lublini kerületben és a majdaneki táborban 720.000, a glashorni Murer a vilnai kerületben 100.000, a bécsi Goeth Krakkóban 35.000, a bécsi Block Drochobyczban 25.000 és az innsbrucki Sivamberger Przemyslen 15.000 zsidót végeztetett ki... D. Frenzel gondoljon arra, hogy a Dachauban lefolytatott mauthauseni perben az elítéltek 35 százaléka osztrák ember volt... Jellemző a koncentrációs táborok osztrák eredetű kínzóira az a vicc, amely sok táborban szájról-szájra járt és épen olyan véresen szomorú, mint a legtöbbje annak a kevés tréfának, amely a megsemmisítő táborok légkörében születte.

— Mi a különbség egy bírodalmi német és egy osztrák SS között?

— A német, mielőtt tarkónló, ezt mondja: „Fordulj meg!”, az osztrák viszont így szól: „Kérem, forduljon meg!”

Arról sem szabad megfeledkezni — folytatja a Der Neue Weg —, hogy nemrégiben házkutatásokat tartottak egy náci és egy DP-lágerban. Az eredmény az volt, hogy a zsidóknál cigarettákat és konzerveket találtak, a náciknál pedig a „Mein Kampf” példányait és SS-jenruhákat.

*

VARSÓ ZSIDÓ NEGYEDE mindörökké megszűnik. Most terjed a hír, hogy Varsó újjáépítési terveit és ezek szerint modern városrész kerül majd a romokban heverő gettó helyére.

Csak hatalmas emléktábla hirdeti majd örök időkre, hogy évszázadokon keresztül százezer és százezer, millió és millió zsidó élt a varsói gettó falai között, s ezek a zsidók sokszor hulkáltak vérüket Lengyelország szabadságáért is.

Nem szabad megfeledkezni, ameddig zsidók élnek a föld bármely részén, a varsói gettó zsidó Kulturközpontjáról és nem szabad megfeledkezni a varsói gettó hősi küzdelméről, amely az antiszemitizmus legújabb, de leghevesebb fejezetét jelentette.

Ha felhőkarcolószzerű új épületek emelkednek és modern parkok lesznek is a varsói gettó régi, szűk uccái helyén, nem lehet sohasem engedni, hogy a feledés homályába merüljön a gettó népének époszba kívánczó lázadása a tankos, lángszórós és ágyús német bandák ellen.

Férfi- és női lehérmény
hozott anyagból is

INGKLINIKA

10% engedmény

Szentkirályi-utca 2. (Rákóczi-utná) Musz. özv. üzlet

Jó és olcsó

függőnytartó

képeknek
nagy választékban.
Üveges munkát vállalok

Szécsényi

VII., Bethlen Gábor-utca 7 sz.
Telefon: 224-288.

Uj és használt

bőröndök

úti kofferek.

Vétel, csere, eladás.

Népszínház-u. 20
KANDEL T. h.: 139-619

Van-e zsidókérdés a Szovjetunióban?

Az *Uj Szó*, a szovjet hadsereg magyarországi napilapja, március 24-i számában „Válaszolunk” rovatában: *Van-e zsidókérdés a Szovjetunióban?* címmel, Kristóf László tollából közli az alábbi cikket, amelyet rendkívül érdekes tartalmánál fogva, teljes terjedelmében ismertetünk.

„... Érdekelne, hogyan oldották meg a Szovjetunióban a zsidókérdést... Hallottunk róla, hogy a Szovjetunió belül létezik egy autonóm zsidó köztársaság, amelynek neve Birobidzsán... Kötelező-e minden zsidó egyén e köztársaság területén lakni?...”
Szécsi Oszkár olvasónk leveléből ragadtuk ki ezt a néhány kérdést, melyekre az alábbiakban válaszolunk.

I.

„Zsidókérdés” — ismeretlen fogalom a Szovjetunióban. Éppen nem létezik, mint ahogyan ukrán- vagy kazahkérdés stb. sem. Minden szovjet polgár teljesen egyenlő.

A szovjet alkotmány 123. szakasza értelmében a Szovjetunió polgárainak egyenjogúsága, nemzetiségre és fajra való tekintet nélkül a gazdasági, állami, kulturális, társadalmi és politikai élet minden terén, megtingathatatlan törvény.

A polgárok jogainak bármilyen közvetlen vagy közvetett korlátozását, vagy ellenkezőleg, a polgároknak közvetlen vagy közvetett előnyökben való részesítését faji és nemzeti hovatartozásuk alapján, valamint a faji vagy nemzeti felsőbbrendűség, vagy gyűlölet és lenézés bármely hírdetését a törvény bünteti.

S miként az orosz és ukrán, az őrzbég és tatár, a grúz és a komri — és a Szovjetunió területén élő több mint száz különféle nép és nemzetiség, úgy a zsidó nép fiai is kivették részüket a szovjet haza felépítésében. Mint a forradalomban és az azt követő polgárháborúban, ugyanúgy a második világháború napjaiban is, vállaltak harcoltak a hatalmas szovjet ország minden népének hősi fiai a közös célért: a haza szabadságáért és függetlenségéért, a nácihordák megsemmisítéséért, a rabsléghadba hajtott európai országok felszabadításáért, a világ civilizációjának megmentéséért. A Honvédelmi Hírbérő során — számos egyéb, magas kitüntetés mellett — 99 szovjet zsidó harcos kapta meg a legmagasabb kitün-

telést, a Szovjetunló Hőse címet.

A cári Oroszországban — mint ahogyan azt a régi „tri világ” többi országaiban is láthattuk — sokat szenvedett a zsidóság. A feudális urak és azok láncos kutyái: a cári kormányzók és egyéb hajcsárok nemcsak a nincstelen orosz parasztok és az akkor gyarmati sorban élő ázsiai országrészek lakóinak hátán csaltogtatták a kancsukat... Azt tették, amit a fennren hirtetett nyugati kultúra számos országában oly gyakran elkövettek: egymásnak uszították a népeket és ha már minden eszköz túl állászónak bizonyult, oda-dobták prédául a zsidóságot.

Az 1917-es októberi forradalom az ország többi népeinek szabadságával együtt meghozta az egykori cári birodalom területén élő zsidóság felszabadulását is. A forradalom után természetesen nem ült el azonnal a cári uralom alatt elburjánzott faji és vallási gyűlölet. A népet fel kellett világosítani. Ezenkívül szigorú törvényeket hoztak. Többévi elzárással büntetik azt, aki faji gyűlöletre uszít. (Az ilyesmi ma már nem is igen fordul elő a Szovjetunióban.) A zsidók neve az orosz nyelvben — eltérően a többi szláv nyelvektől — nem „zsidó”, hanem „jevrój” (héber). A „zsidó” szónak az orosz nyelvben hecsmerlő értelme van, ezért tilos használni.

II.

Az általánosan Birobidzsán néven ismert országrész helyes elnevezése: Zsidó Autonóm Terület. Ez a terület az Oroszországi Szocialista Szövetséges Szovjetköztársaság távolkeleti, habarovszki vidékéhez tartozik. Területe

körülbelül 37.000 négyzetkilométer, lakossága mintegy 120.000 lélek, túlnyomórészt zsidók, akik a Szovjetunió más területeiről és más országokból költöztek ide. A területen áthalad a transz-szibériai vasutvonal, melybe Volocsajevkánál bekapcsolódik a kömszomszolszki vonal. Délen, az Amur folyó mentén termékeny síkság és szibériai hegyes-erdős vidék, Malij Hinganban gazdag vasérclelőhelyek vannak. Faipara is igen jelentős. Az egykori félvad, szűz területeken ma virágzó kollektív gazdaságok (kolhózik) vannak, amelyek főleg gabonaféléket, rizst, szójababot, gyümölcsöt és kerti veteményeket termesztenek. A Zsidó Autonóm Terület tejtermékkeldolgozó ipara, szarvasmarha- és sertésenyésztése, méhésztete magas fokon áll. Számos élelmiszerfeldolgozó üzem, konzervgyára, ezenkívül jelentős fafeldolgozó ipara, konfekciógyárak, kötőszövőgyárak, bőr- és cipőgyárak vannak. Az autonóm területen jól kiépített iskolahálózat (technikumok és egyéb szakiskolák), filmszínházak, színházak, klubok, kórházak, stb. vannak.

Fővárosa a Bira-folyó partján épült Birobidzsán. Ezenkívül több ipari és mezőgazdasági központja van: Amurzet, Leninszkoje, Bidzsán, Szmidovics, Bikaran, Paskovo, Volocsajevka, stb.

III.

Szó sincs róla, hogy minden zsidó egyén a Zsidó Autonóm Területen „köteles” élni. Míg a nemzetiségi területeket leginkább az illető nemzetek vagy népcsoportok lakják, a szovjet zsidóságnál más a helyzet. Már a régi, cári uralom alatt is — az egész ország területén szét-szórva éltek a zsidók és túlnyomó többségük ma is így él a Szovjetunióban.

A szovjet zsidóság teljes mértékben megőrizheti és

fejleszttheti nemzeti kulturáját, a hívők templomaikban szabadon gyakorolhatják vallásukat. A szovjet zsidóságnak jelentékeny jiddisnyelvű irodalma van. Költőik és íróik műveit a jiddis kiadó-vállalat adja ki. Moszkvában és az ország több városában van napi és időszakos zsidó sajtó. Különösen nagy tekintélynek örvend a moszkvai Zsidó Színház, amelynek kiváló művésze és igazgatója, Slomo Mihoelsz, nemrégiben halt meg.

A Zsidó Autonóm Terület lakói önként költöztek erre a területre. Igazi uttörőmunkát végeztek az évek folyamán: az elhagyott, távoli vidéket virágzó, egyre jobban fejlődő országrésszé építették ki.

KRISTÓF LÁSZLÓ

Zsidó zeneszerzők a XX. században

A Pesti Izr. Hittközség kulturális ügyosztálya és a „Goldmark Károly” zeneiskola április hó 4-én, vasárnap d. e. 11 órakor az V. Fürst Sándor-utca 21/b sz. alatti kultúrteremben tartja III. Zenei Műtárlását:

ZSIDÓ ZENESZERZŐK A XX. SZÁZADBAN

Beevezeti Gál György Sándor, Műsorok: Bloch, Castelnuovo-Tedesco, Kelen, Mahler, Prokofjev, Schönberg, Szelényi művek.

Gödry Kató, Markó Eta, Nemes Zoltán, Reiner Károly, Szelényi István előadásában, Zongorán kísér Reiner Károly.

Belépésre jogosító műsorok 5 és 3 forintos árban az Ügyosztályon (VII., Sip-utca 12., I. 15.), a templomkörzetek irodáiban, a „Goldmark Károly” Zeneiskolában (VI., Eötvös-utca 31., II.) és a helyszínen válthatók.

A Szeghalmi Izr. Hittközség pályázatát hirdeti kántor, metsző és hitoktatói állásra.

Pályázókól megkivántatik, hogy 3 élmert orth. rabbitól legyenek bizonyítványai. Fizetés meggyezés szerinti. Pályázati határidő: április 20.

A Soproni Autonóm Orth. Izr. Hittközség keres megvételre jó állapotban levő, használt

templomi imapad berendezést

Elnéptelenedett hittközségek ajánlatát kérjük, a méretek, a mennyiség és a legolcsóbb ár megjelölésével.

Az Orth. Hittközség elnöksége,

TARTSON LÉPÉS A VILÁGIRODALOMMAL!
IRATKOZZÉK BE

Dr. LANGER NORBERT
ÖTNYELVŰ KÖLCSÖNKÖNYVTÁRÁBA

ANDRÁSSY-UT 58

Beiratkozás naponta. Bármikor cserélhet!
ELŐFIZETÉSI DÍJ CSAK HETI 3.—

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Antiszemita, vagy prozsemita-e a tisz- eszlári perről készült osztrák film?

Amikori történet, hogy az egyik osztrák filmgyár a tiszeszlári per történetét megfilmesíti, a szereplők budapesti rokonsága, de a budapesti lapok is, egyöntetűen a leghatározottabban tiltakoztak az ellen, hogy ezt a témát ismét a közönség érdeklődésének kötérfébe állítsák, de az illetékes magyar hatóságok is közbeleptek. Ausztriában, hogy a film elkészítését megakadályozták. A tiltakozások azonban eredménytelenek maradtak: G. W. Papst, az ismert filmproducer, akit nem egészen alaplatlanul, náci érzelmekkel vádoltak, még a progresszív újságírók, a filmet elkészítette Ausztriában és Svájcban bemutatatta. A svájci lapok egy része szembélyesen elítélte a filmnek szemellenes szándékait, a másik része pedig, amely a muliban rokonszenvezett a hitlerizmussal, dicsérte a film „bátor és merész” témáját.

Dr. Géyer Albert, a Zsidó Világkongresszus magyarországi tagozatának elnöke ebben az ügyben felvette a kapcsolatot az ausztriai tagozat vezetésével, hogy azok lépjenek közbe a filmgyár vezetésénél, az osztrák hatóságoknál, hogy amennyiben a film valóban antiszemita szellemű, azt azonnal vegyék le a műsorról. A Zsidó Világkongresszus ausztriai tagozata március 15-iki közléssel a következő levelet küldötte dr. Géyer Albertnek:

„Vonatközúttal levélváltásunkra a „Der Prozess” című film ügyében, most közölhetünk Önökkel részleteket annak irányzatáról és a fogadtatásról, amelyben a közönség és a sajtó által részesült. Magam láttam a filmet és teljes megyűződéssel biztosíthatom Önöket, hogy semmiféle antiszemita tendencia nincs benne. Ellenkezőleg, a film a humanitas cselekedete és minden lehető módon harcol az antiszemitizmus ellen. G. W. Papst, a producer, nem szándékozott dicsőíteni sem a zsidókat, sem ellenségeit. Egyedüli célja az volt, hogy felelősen a nemzsidókat közömbösségükből és megértesse velük, hogy az ő feladatuk küzdeni a nyers erő, faji gyűlölet és üldözés ellen. Zürichben is bemutatották a filmet és míg egyrészt a közönség nagyon melegen fogadta, a katolikus sajtó nagyon likelt ellene. Azt kifogásolja a katolikus sajtó, hogy „Der Prozess” a zsidó-

kat minden hibájukkal és csakis hibájukkal egyetlenben ábrázolja, úgyhogy az ember antiszemita módon kell, hogy érezzen, akár akar, akár nem; másrészt ellenfeleiket, mint közönséges gonoszterpőket mutatja be, úgyhogy nincs senkisé, aki a film láttára együtt érezhetne ezekkel az antiszemitaikkal. Egészen biztosra veszem, hogy „Der Prozess” vitákra és ellenkezésre fog vezetni, de erősen reméljük, hogy ez az eszmecsere, amelynek végül is a sajtó lesz a színtere, nem fog ártani az osztrák zsidóságnak, bár be kell ismernünk, hogy az időpont nem látszik jól választottnak, egy meglehetősen merész darab számára. Az osztrák közönségen áll majd, kiuntatni magatartását a zsidók irányában azáltal, hogy ezt a filmet jól vagy rosszul fogadják. A további fejlődésekről is értesíteni fogjuk Önöket és vágyunk

t. t.

KRONIA Jakubovitz,
Ernst Stöckner helyett.”

Eddig szól a Zsidó Világkongresszus ausztriai tagozatának levele. Mivel a filmet nem láttuk, mert hálá a demokrátiának magyar film irányítóinak, ezt a filmet, — amelyet tárgyilagosan elkészíteni egy fasiszta múlttal rendelkező producer nem tudhat, — nem engedték be az országba. A kérdést itt Budapesten nem dönthetjük el, de elvben, a leghatározottabban helytelenítjük, hogy az égető társadalmi problémákról ezzel telerjék el a figyelmet, hogy a reakció közléstől előkapart várvad babonáról készítsenek filmeket. És ha már a külföldi producer urak mindenáron magyar tárgyú filmet akarnak készíteni, akkor válasszák a film hőseit, például, Dózsa Györgyöt, a forradalom hőseit, ha pedig zsidókról, akkor Szenes Annát, a zsidó hősnőt.

GERVAI SÁNDOR

„Lilly” NŐI DIVATSAZON
RUHA különlegességek

BLOUSE specialista

FORRÓ ALADÁRNÉ

a volt SZÁSZ KAROLA cég vezetője
IV., Petőfi Sándor-u. 2. sz. lélemezlet

NAGYSZERŰ MEGÉLHETŐST
NYÚJTOK házaspárnak, gyű-
mölcsüzletben. „Felváltással mű-
ködnek” jegyére a kiadóba.

A megtisztulás szombatja

E héten van az év harmadik kitüntetett szombatja — Sábbász Pörö. A második Szefer-Tórából felolvassuk a tiltakozatos szentírás: törvényt: „Ez a Tóra törvénye, amit az Örökkévaló megparancsolt, mondván: Szólj Izrael fiához, hogy hozzanak neked egy teljesen vörös tehenet, hibátlan, amelyen még nem volt járom... És adják ezt Eleázárnak, a papnak és vezessék ki a táboron kívül és vágják le előtte... És egészek el a tehenet szeméi előtt... És vegyen a pap cédrusfát, iszópót és karnazsint és vesse a tehen egészé közé... És vegyen a tisztátalan számára a tisztálkodásra való hamuból és tegyen reá forrásvizet egy edényben... És legyen ez Izrael fiainak közössége számára örökül, mint tisztító víz, tisztálkodásra való az”.

Nehéz ködök sűrűje lengi körül ennek a törvénynek tiltát és értelmét, Purim után is megtisztulásra vágyik a lélek, mert az öröm tulcsapongása mindig zavarossá teszi a zsidó élet tisztaságát; ám a bölcsék tanítása szerint a szinájai bűn, az aranyborjú torz alakja is ráveti árnyékát ebben az időben a zsidó lélekre. Isten azért rendelte el a tisztaság törvényét, hogy örökre a zsidó lélekbe írja az epekedést az erkölcsi

megtisztulásért: a jelképpé lett aranyborjával vélkezett Izrael — a szimbolikus vörös tehen szentírtásával szerez magának megtisztulást.

... Libanon cedrusa bűnöző szívünk göggyére mutat, az iszóp alázata szerénységre int — a karnazsin vélkeinknek kiáltó jele. Mindez arra szólít fel, hogy tisztuljunk meg bűneinkből alázattal, bünyedattal, Istent kereső szánt vágyakozásokkal... Forrásvíz, az élővíz, amely hamura ömlik az emelkedett erkölcsi élet örök győzelme, az enyész, a romlás világa felett, fizért vigyük életünk előterébe azokat a mulhatatlan erkölcsi ideálokat, amelyeket a vallás örökített a hívő lélekbe és ezeknek fényénél tisztuljon, javuljon, nyhadjon meg új küzdelemre, új helytállásra a megpróbált zsidó lélek, ahogy ezt a próféta tanítja: „És meghintelek benneteket a tisztaság vízával és megtisztultok minden tisztátalanságtól és minden szennyeletől tisztává teszlek titeket és adok nektek új szívet és szellemet helyetekre bensőtökbe és eltávolítom a kőszívet testetekből és adok nektek érző husszívet és szellememet adom belétek és odahatok, hogy törvényeimben járjatok, a rendeleteimet őrizzék és megtartsátok”.

KATONA JÓZSEF

Itt levágandó!

**Higgyen a szerencsében
és nyerni fog!**

Glória sorsjegyüzletnél

rendeljen osztálysorsjegyet.

**A befektetés csekély
az eshetőség nagy.**

Huzás már április 9.-én

Válasz Ják Sándornak,

aki levelet írt mindazokhoz, akik részjegyet nem jegyeztek

Bár Ják Sándor hittestvérem ahhoz a valakihez írt meg a levelet az Uj Élet március 25-i számában, akinek négyszemközt is jól megmondta a véleményét, mégis úgy érzem, hogy ez a levél nekem is szól. Szól mindazokhoz, akik eddig az Önállósító Hitelszövetkezet részjegyzésében nem vettek részt. A levél, amelyet nem egyszer olvastam el, már első elolvasásakor szíven ütött.

Ugy éreztem, annak dacára, hogy „életem anyagilag nem vált kiegyensúlyozottá” én is nagy mulasztást követtem el, amikor részjegyzéssel nem adtam életjelt a zsidóközösséghez való tartozandóságomról. Eddig azt hittem, hogy mentésemül szolgálhat az a tény, hogy anyagiak terén gyenge lábon állok, de levélnek elolvasása után belátom, hogy legalább egy részjegyet nekem is jegyezni kell. De nemcsak nekem, a proletár zsidónak, hanem kivétel nélkül még azoknak is jegyezni kell — nem is egy részjegyet —, akik bár nem gyűjtik a tőkét, de „anyagilag kiegyensúlyozottabb az életük” mint az enyém. Hát még azoknak, akik a tőkét is gyűjtik.

Stückler Lajos elnök rövid, de velős vezércikkében kihangsúlyozza „zsidóság mindennapi kérdése ellátatlanaink jövőjét biztosítani, építeni, alkotni a feladatunk, de ezt csak nyugodt légkörben a tömegek segítségével lehetséges”.

Nagy öröm számomra, hogy a magyar népi demokrácia szolgálataiban álló hitközségi elnökök a zsidó tömeg erejére kíván támaszkodni. De ez a tömeg bizonyítsa is be az erejét és ne higgyen, mint a múltban, hogy elég: folyton csak arról ábrándozni, milyen jó lenne az Isten asztalánál ülni. A zsidó tömeg

annyi sok szenvedés után végre mozduljon meg, sorakozzék fel a közösségünk védelmére: az Önállósító Hitelszövetkezet köré. A zsidó tömeg sajnos mindent a vezetőitől vár s még mindig úgy érzi, hogy neki csak kapni kell, de adni, az nem az ő reszortjához tartozik.

Talán a Pesti Izraelita Hitközség jelenlegi vezetőinek, akik ma a zsidó tömeg képviselői, sikerül ezt a zsidó feladatok elvégzésére alkalmassá tenni, azokat a hittestvéreket is, akik eddig csak a jogaik hangoztatásában jártak elől. Ma a legnagyobb zsidó feladat: az Önállósító Hitelszövetkezet részjegyzésében résztvenni. Ják Sándor levele bizonyára nemcsak az én szívemet mozgatta meg. Ez a levél nem egy egyszerű magánlevél, ez egy kiáltvány azoknak az érdekekben, akiknek „nem sikerült felépíteniük újból az életet”. Én a levélnek minden betűjét szívembe zártam és jelentkezősémmelem meg akarom nyitni azoknak a sorát, akik úgy akarnak Isten asztalához eljutni, hogy előbb elvégezzék az Istennek tetsző áldozatos munkát. Nagy áldozatot jelent számomra még ennek az egy részjegynek a jegyzése — anyagi szempontból, bármennyire jó befektetés — is.

De éppen azért, mivel nagy az áldozat, nagy az öröm is számomra, hogy szolidaritást vállalhatok, mint proletár a proletárhittestvéremmel.

Az én gyermekeimnek sikerült kikerülni a gázkamrákat és hitvesemmel együtt megvagyunk valahogy s mégis úgy érzem magam sokszor, mintha gázkamrában lennék, amikor tapasztalnom kell, hogy a hittestvérek közül milyen kevesen élnek a közösség életét s hogy

milyen igaza van Ják Sándornak, amikor szemrehányással illeti a közönyösöket, azokat az okosokat, akik olyan szerényen félre tudnak állni, ha a zsebük-ről van szó. Pedig nekünk nem szabad olyan könnyen elfelejteni a sarga foltot, a zsufolt lehervonatokat, azt az oklőberi reggelt, amikor mint a barmokat, kihajtottak a lakásunkból, hogy elvigyenek a német vágóhidákra. Mit ért akkor az a pénz, amire olyan nagyon vigyáztunk? Ne a pénzre, hanem arra vigyáztunk, de nagyon vi-

gyáztunk, hogy jobbak, megértőbbek, s szolidaritásabbak legyünk embertársaink iránt, mint voltunk, amikor olyan elbizakodottan azt hittük, hogy Isten arca sohasem fordul el tőlünk, a sorsunk sohasem lehet az elhajított cserép sorsa.

Nekünk, éppen nekünk, akik az emberi aljasságnak összes formáit olyan tökéletesen kipróbálták, kell az emberiség hangján jelentkezni, ha a közösségnek szüksége van a segítségünkre.

GÁRDOS DEZSŐ

Felhívás.

Felhívjuk hittestvéreink figyelmét, hogy az áprilisi jegyekre pászka még korlátolt mennyiségben kapható.

Pesti Izr. Hitközség Elöljárósága.

Felavatták a kiskunfélegyházai összetört deportáltemléktáblát

Kiskunfélegyháza fasiszta provokátorai az elmúlt év őszének egyik éjszakáján összezsúrták a katolikus iskola falán elhelyezett mártír-emléktáblát. A város vezetői és áldozatkész lakói elkészítették a második emléktáblát, melyet az elmúlt vasárnap avattak fel ünnepélyes keretek között.

A Nemzeti Bizottság és a MUSZ Antifasiszta Szövetség által közösen rendezett ünnepi díszgyűlésen hatalmas tömeg gyűlt össze a Városháza közgyűlési termében. Dr. Schöck Jenő, a Nemzeti Bizottság elnöke nyitotta meg a gyűlést. Az elmúlt négy év tapasztalatai — mondotta többek között — világosan mutatják az egyetlen követhető utat és figyelmeztetnek szabadságunk veszélyeztetésére a kiskunfélegyházai deportálások alkalmán. Schöck Imre a MUSZ Antifasiszta Szövetség központi kiküldöttje rámutatott arra a történelmi tragédiáisorozatra, mely az 1848-as márciusi szabadságharc eszméjének letörésével 1920-ban Siófok és Orgovány eseményein keresztül a magyar nép gazdasági és erkölcsi megsemmisülésének határáig vezetett. A magyar nép s így Kiskunfélegyháza népe is, ma már tisztán látja, hogy a szabadságát a Vörös Hadsereg hőseinek köszönheti és így a felszabadulás óta végzett munkájával igazolta, hogy önállóságát, szabadságát a népi demokrácia eredményeit és terveit megvédeni és megvalósítani képes. Cseh László, az MKP titkára a reakció elleni harc folytatásáról beszélt. A díszgyűlés a Szózat hangjaival zárult, majd a több mint ezer főnyi közönség zárt sorokban vonult az emléktábla felavatására.

Dr. Rácz Zoltán tábori lelkész-vezető beszédében a

többi között a következőket mondotta:

— Amikor ezt az emlékművet felavatom, teszem ezt abban a hitben, hogy a vallásos érzelmű kiskunfélegyházai lakosság tiszteletben tartja mások vallási meggyőződését és a felekezeti megbékélés gondolatát nemcsak a szavakban, hanem a lelkében is kifejezésre jut. Remélem, hogy a jövőben az emberi méltóság fokmérője, a megkülönböztetés, nem a származás, vallás, hanem a becsület és munka lesz.

Ezután a Magyar Kommunista Párt, a Szociáldemokrata Párt, Kiszegedapárt és a Nemzeti Parasztpárt képviselői adtak együttérzésüknek kifejezést. Az avató ünnepség Schöck Jenő tábori lelkész százados gyászimájával ért véget.

Ha szép akar lenni,

jöjjön el
ASCHNER KLARA
kozmetikai
műtermébe Erzsébet-krt. 29
fodrászüzletben

Kivándorlók!

Használt és új
hajókofferok
és **bőröndök**
nagy választékban

WEIL Népszínház-26
utca
Telefon hívó: 136—816
SZOMBATON ZARVA

Ezennel megrendelek:

- $\frac{1}{8}$ sorsjegyet á 5.- Ft
- $\frac{1}{4}$ sorsjegyet á 10.- Ft
- $\frac{1}{2}$ sorsjegyet á 20.- Ft
- $\frac{1}{1}$ sorsjegyet á 40.- Ft

A sorsjegy kézhez vétele után az összeget azonnal befizetem.

Név és pontos cím:

nyomtatvány

T.

Glória sorsjegyüzlet

M. Osztálysorsjáték főárnstíója

BUDAPEST

VI., Andrásy-út 18.

Sárga csillag

Irta: GYÖRGY ENDRE

Üldözik, a modern inkvizítorok kergette fantáziájának szüleményeiről, beteges agyuk-diktálta gonoszságairól, amelyek vadságukban a rémregényeket, a puff-filmeket és a grand guignol-történeteket is megsejtenítik, már sokszor megemlékeztem, de édes-keves-szer ahhoz képest, amit a valóságban elkövettek. Különben is a téma kimeríthetetlen és ha ezerszer szállnék is le ezeknek a vérlázító ördögi tetteknek dantei poklába, hogy a világ elé tárjam: ime, mivé aljasodott az ember, ezeregyszer is akadna bányászni való. A gázhalál még nemeseen egyszerű megoldás azokhoz az idegrázó borzalmakhoz képest, amiket német SS-legények és magyar nyilasok elkövettek. A buchenwaldi tábor őreinek és a táborlakók sanyargatóinak perében kiderült, hogy a kőbányában futólépésben kellett a mázsás bazaltkockákat cipelni, mert így a gulaépítő rabszolgák versenyt rohanhattak a halállal és a csontváz világrekord-sebességgel kergette őket a célba. A látó egyik részét „énekítő erdő”-nek nevezték, mert az itt üsszeterelt és megkínzott ember-erdő üvöltött, zúgott és jajveszékel a fájdalomtól. Hubert Krautwurst Unterschaarführer nem a nevébe foglalt étvágygerjesztő ételfélével, hanem emberi ürülékkel etette a foglyokat. Ilse Koch, a buchenwaldi bestia, a krematorium mellett épített lovardában esténként andalító muzsikával kísért „magasiskolát” mutatott be a meghívott vendégeknek. Kedvenc szórakozása volt még, hogy a kivégzett deportáltak fejét lassu füstön preparálja és az így aszalt koponyák-ból íróasztalra való levélnehezítő csináltasson. Auschwitzban Strauss-keringők hangjai mellett több ezer gyermeket égettek el elevenen. Lodzban pedig az SS labdarúgó mérkőzésein csecsemőt használtak futball helyett; őket rugták be a kapuba, hogy diadalittasan felordíthassanak: góll! Csupa eredeti és „ujszerű” ötlet.

Ezekhez hasonló volt a kecsesendi gettó vérengző pribékjének igazán kedves és megfontolt gondolata: zsidónak maszkírozta magát, hogy jobban üldözhesse a zsidókat. A szerencsére letűnt kakastollas sereg tagja, ez a középkort visszaidéz, az éj sötétjében buhogó és kísértő elátkozott

szellem, igen stílusosan éppen Bagolyluk község őrmestere volt abban az időben, amikor megjött az általa hűn áhitott parancs a zsidók összeszedésére. A nép örök sanyargatója kéjjel vetette magát a nép egyik rétegére, a zsidókra. De annyira utálta a zsidót, hogy képes volt a sárga csillagot is magára öltetni. Persze nem azért, hogy kipróbálja, átélje és velük együtt elszenvedje a megaláztatást, az ülteget, a testi és lelki motozást, a zsebek és az önértet kifosztását, az élőhalált és a halálban való felmagasztosulást. Ő nem; ezek a csendőrmesterek sem Bagolylukon, sem Kerecsenden, sem Legenyealsó Mihálydiban, sem másutt szerle az ország többi bagolylyukában nem voltak ilyen nemesek, ilyen önfeláldozók. Az őrsparancsnok azért tüzte magára az üldözötték jelét, az ezuttal meglepő, egyébként kitűntető Dávid-pajzsot, amely még a vészterhes időkben is felért Horthy vitészégi érdemével vagy a „kivételeztséggel”, — hogy soraikban megbujlasson, bizalmukba férközhessen és persze a szerencsétlenségbe döntött embereknek még a titkos gondolatait, a sóhajait is kikémlelhessen.

Háromszori munkaszolgálatos-, horthyilégi internált- és német deportálótábori séjournom során sok testi meghurcoltatásban volt részem. De a legtöbbet szenvedtem az ilyen aljas besugók, a soraikba besurranó álcázott lélek-rablók, mű-jöemberek és valódi denuncciások közelségétől. Mert sok ilyen kakukfiókát helyeztek a mi fészkeinkbe, hogy az álmunkat is kiléssék. A mi szerencsénk és az ő ügytelenségük, hogy szinte percek alatt kiderült, ki nem való közénk, ki az, akit csakugyan „megillet” a sárga csillag-rend magas kitüntetése és ki viseli méltatlanul, nagyon is fényesre szidolozva, de annál sötétebb szándékkal. A csendőrmesterhez hasonló lovagok úgy

jártak a Mogén Dóvid-dal, mint a régimódi, tulbuzgó de-tek-tív a vastag pálcával meg a kemény kalappal. Ezzel a két ősi rekvizitummal akarták a foglalkozást, a pálya külső jeleit „elkendőzni” és a szereplőket félrevezetni, de a „megfigyeltek” már az első pillanatban tudták, hogy nyomozóval van dolguk.

Kárpátalján a fenyőerdőben való menetelés során számtalanszor megtörtént, hogy amikor az öls sorból pár pillanatra eltűnt a megszokott partnerem, azonnomban zöld vadászkalapos „egyen” termett mellettem. Kalapját két-három sornyi jellegzetes fehér zsinór díszítette. Messziről ordított róla, hogy nem közülünk és nem közibénk való. Addig sohasem láttuk és egy perccel előbb nem az ő léptei dobbantak a felzúzott út sarában. Szórakozatlan lépegetett és úgy tett, mintha egy test, egy lélek volna velünk, akit eddig érteletlen okokból nem méltatunk figyelemre. Fásultan bámult a földre, mintha az apró vízözonsákból és a letipott páfrányok zöldjéből akarná kiolvasni a jövőt, de a tette-tett érdeknelküliség és unottság ellenére is feszülten figyelt. Mi persze jól oldalbabóktuk egymást és valósággal megnémultunk. Kémünk a begubózás halására csakhamar odébált és néhány sorral lejjebb vagy feljebb folytatta a megfigyelést mindaddig, amíg valahol pár nagyon kemény, vagy egyenesen vaskosan goromba megjegyzést nem tettek a besugókra, az ártatlanokat kémlelőkre, úgy, hogy a spión helyesebbnek vélte, ha ugyanolyan észrevételről, mint ahogyan jött, eltűnik a fák sűrűjében.

Az internált- és deportálótáborban is akadt olyan „bajtársam”, aki legalább annyira gyanus volt, mint amilyen gyanus lehetett a kecsesendi táborban a „hittestvéreim” fosztogató, a saját zsebtől lopott arannyal megtömött csendőrmester. Gyakorlott szemünk hamarosan észrevette az ál-sárga csil-

lagot, illetve azt, hogy a miénkkel azonos szégyenfolt vázna, szabása, alakja az előírások lehet ugyan, de még, ha a kabát baloldálára varrták is, nem igazi zsidó szívet takar. Az idejekorán való felismerés volt a szerencsésebb eset, mert rengeteg kintől, ráadás-szenvedéstől szabaddította meg az éberen figyelőt. A zsidó mivolt vállalása éppen azok részéről, akik nekünk a keserves sorsot szánták, juttatták, sőt azt néhány korbácsütéssel súlyosbították is, nyilvánvalóan csak farizeuskodás, ártó szándékok leplezése lehetett. Mint ahogy ilyen egészen alacsonyrendű ösztön, közönséges harácsolási szándék, mohó gazdagodási vágy és jogtalan vagyonszerzésre irányuló kapzsiság vezette a bagolyluki csendőrbaglyot, aki még egy aranyóra vagy karkötő megkaparintása érdekében talán hosszú szakált és pajeszt is ragasztott a sárga csillag mellé, hogy hitelesebbnek látszék. Ha pedig a csinált azonosság sem használt és a koldushottra juttatott zsidó nem volt hajlandó elárulni nemlétező vagyona rejtékhelyét, ez a nagyon is mostoha „testvér” ledobta magát az ártatlanság és holtra verie az „igazt”; a hamisságlagos a valódi sárgacsillagost, Kain az Ábeleket. Szabályozható mimikri, amely csak az anyagi előnyökért, a pillanatnyi haszonzért hajlandó máshoz, akár a gyűlölt zsidóhoz is hasonlulni!

Amikor mi felvartuk az első sárga csillagot, valósággal lúzból égtünk, hiszen tudtuk, hogy ezáltal célállásává, szabad prédájává válnak a heccpolitikának, a hepp-heppezőknek. Jól emlékezem, hogy az első reggelen alig akart valaki „felszállagozottan” az utcára menni. Olyan idegenszerű és félelmetkeltő volt a megjelölés, (ma már tudjuk, hogy mennyire jogosan jelentkezt a réműlet!) hogy mindenki a másiktól várta ennek az irigység-szűlő kankalinszinű virágnak a pesti aszfaltra, vagy a vidék sáros utcáira való áttűltetését. A leányom, aki akkor az egyik nagy nyomdauzemben dolgozott és annak védőszárnyai alatt próbált megbújni, (ami csak ideig-óráig sikerült) talán az első volt azon a kritikus reggelen, aki a Pannónia-utca nyilvánossága előtt a rikító jelet megjelent. Renegve figyeltük a lépteit az ablakláb-lak mögül...

A hétezer főnyi dán zsidóság magán pártfogója, az azóta elhunyt X. Keresztély király is

Áruszállítás, REPÜLŐ BOY Telefon: 423-526
120-541
incassó, garanciával elintézi VI., HOLLO-U. 17.
kézbcsítés Vidéki megbízásokra külön osztály

PEDIKÜR speciális lábápolás Díjtalan lábvizsgálat
benőtt körmök RENCES pedikürmesternél
szakszerű, fájdalommentes kezelés. Csengery-u. 84

felülte a Dávid-csillagot, hogy meleg baráti és segítő érzései mellett külsőleg is azonosítsa magát „kedvelt hiveivel”, a n... által akkor már erősen feny... zsidókkal. Több-
 izben tüntetőleg elment a pén-
 tek esti és a szombat délelőtti
 istentiszteletre a templomukba,
 hogy ezzel is bátorítsa őket.
 Lehet, hogy a dán király hő-
 siessége, fellépésének bizton-
 sága, sőt kétségtelen áldozat-
 vádalása pillanatnyilag nem
 sokat használt, de végered-
 ményben mégis csak az üldö-
 zöttekkel ennyire szolidaritás ki-
 állás hívta fel a világ figyelmét a készülő tragédiára. (A
 dán zsidók a svéd nép segítség-
 gével szerencsére meg is me-
 nekültek.) A dánok demo-
 kratikus uralkodója magára
 vette a szembeszállás kockázatát.
 Nem így azonban a nála-
 nál jóval kisebbek.

Munkaszorgó, szadpa-
 rancsnokomnak, aki talán nem
 is annyira eredendő rosszassá-
 ból, mint inkább gyávaságból
 és féltelmérzethől volt szigo-
 ruhbb a kelleténél, több ízben
 ajánlottam, hogy csak egyszer,
 egyellenezszen „próbálja ki”
 mi az általában zsidónak és az
 ő parancsnoksága alatt mu-
 szosnak lenni. Kár, hogy nem
 tette meg. Én persze a meg-
 győzősnek ezzel a fegyverével
 és a meggyőződésnek eme le-
 hetőségeivel nem olyasféle meg-
 oldásra gondoltam, mint ami-
 lyet Séllei Zoltán esendőör-
 mesternél (hadd jegyezzük fel a
 kései utódok számára ezt a
 diestelen nevet!) választott. Nem
 egynapos szabadrablást, hanem
 huszonnégy órás szenvedést ki-
 náltam. Ajánlatomat ezúttal
 megismétlem és a lársadalmi
 bajok tudoraként, a bárhol la-
 lázható antiszemitaoknak, mint
 a zsidógyűlölet kijózanító ellen-
 szerét, tiszta lelkiismerettel ren-
 delem. Vegyenek be belőle két-
 óránként egy-egy evőkanállal.
 Meglátják, biztosabb, hatáso-
 sabb, eredményesebb a pené-
 linnél és főként célravezetőbb a
 hamis sárka csillagnál.

GYERMEK-

CIPŐ

specialista

Légrádi Ferenc

cipésmester

VII., Dohány-utca 10. sz.

Bádogos segédet

aki önállóan tud dolgozni, keresek,
 főlegalmu, vidéki nagyközségben lévő
 műhelyem vezetéséhez. „Megbízható
 4876” jellegre a kiadóba.

KELEN HUGÓ — születésének hatvanadik évfordulójára

Egy zeneszerző hatvan éves.
 Egy magyar, zsidó zeneszerző...

Egy évforduló, amely (ha
 „üzemzavar” nem áll be) egy-
 szer mindnyájunk életében, jól-
 rosszul, ránköszönt. De ese-
 mény? Anniért a világ króni-
 kája, a történelem naplója, az
 az UJSÁG, a LAP, áll meg és pi-
 henőt tart? Ó, nem is a hatvan
 év (hiszen Bernard Shaw a
 91-et is kölyökkornak figurázza
 ki), de egyáltalán: egy zene-
 szerző! Egy ember, aki életét,
 munkáját, minden gondolatát a
 zenének szenteli Ma, amikor
 „forr a világ bus lengye”...
 Hát fontos? Hát érdemes? Hát
 szabad?...

Hát igen: fontos, érdemes és
 — nem szabad, de kell! És
 nemcsak a zeneszerzőnek, sőt
 nem is elsősorban a zeneszer-
 zőnek: nekünk kell, nekünk
 van szükségünk rá, akár akar-
 juk, akár nem, akár tudomá-
 sul vesszük, akár nem, nekünk:
 magyarságnak, zsidóságnak, em-
 beriségnek. És pedig minél in-
 kább forr a világ...

Forr a világ — és forr a zsi-
 dóság világa. És ebben az örök
 és mindig megújuló, tragikus
 árnyakat vető forrongásban kell
 leginkább tudatára ébrednünk a
 KULTURA nagy jelentőségének.
 A szüntelen, zavaros forrongás-
 ban az egyetlen tiszta forrás.
 És fokozott tudatára annak,
 milyen történelmi, sorsszerű, é-
 vezredek katalizmáin átmenő
 szerepe volt (és van) a zsidó
 kultúrának. Annak a kultúr-
 nak, melyet olyan mostohán
 kezeltünk emberemlékezet óta
 ezen a földön itt és melynek
 (talán!) most indul valamiféle
 (vakmerő és téveleg, aggodal-
 mas és mégis bizakodó) ujja-
 születése. És itt fordulunk visz-
 sza a zeneszerzőhöz, akiről szó
 van, itt fordulunk vissza Kelen
 Hugóhoz.

Kelen Hugó legutóbb, egy év-
 éltizedek munkásságát össze-
 fogó hangversenyen beszélt ar-
 ról a megrendülésről, amikor,
 művészi munkássága második
 korszakánál, zsidósága tudatára
 ébredt. Ez a megrendülés a járta
 egész valóját és azóta, történe-
 lem és egyéni sors megpróbál-
 tatásai után és árán, eljutva egy
 nagy szintézisig, az Emberség
 hallatánul nehéz, véresen keser-
 ves összefoglalásáig, ez a meg-
 rendülés, zsidóságának aktív és
 pozitív tudata, egy pillanatra
 sem hagyta el. „Óh, miért olyan
 szertelen és boldogtalan az Em-
 ber, ki úgy kívánja a szeretetet
 és boldogságot?” — éneklő fel-
 szakadón és megrázóan új mű-
 vei egyikében Adyval, „Ésaiás
 könyvének margójára” — de
 a jalkiáltása zsidósága mélyeiből
 tör föl.

Művész, aki mélyen megélte
 a magyar zene forradalmát, a
 Bartók—Kodály forradalmát és
 egyéni élménye erejével tette
 magáévá. De éppoly mélyen és

vérbeli hensőséggel szivta ma-
 gába az ősi zsidó zene sűrű illa-
 tát, mely áhitatát — és különös
 vonzódással Keleleturópa tragi-
 kus zsidóságának chaszid szel-
 lemét, táncosan borongó, boron-
 gón táncos muzsikáját. Előbb
 a munkásságában hamarosan el-
 talált a zsidó gyermekekhez és
 gazdagon ajándékozta meg puri-
 tán, mégis művészi feldolgo-
 zásaival a gyermekkorosokat, a
 zsidó lélek ujjaszületésének eze-
 ket a derék, lelkes kis élesapa-
 tait.

Művész — de akinél senkisé-
 áll távolabb az elefántcsont-
 toronytól. Olykor szinte bizal-
 matlan a művészettel szemben.
 Szinte megkerülni szeretné.
 Akár levetni, mint valami aka-
 dályt, gátat a maga-megmutatás,
 de a lényeg-megmutatás felada-
 tában is. Ilyenkor a legőszin-
 tébb, legkeresetlenebb, legem-
 beribb. Ilyenkor születnek a leg-
 forróbb válmásai.

Mert elsősorban vallomások
 lélek — tehát vallásos lélek.
 Kerülő nélküli nyíltsággal veti
 magát a vallomás tüzes kemen-
 céjébe, hogy megfeszüljön benne.
 És bevallatlan is nem szűnő
 reménye, hogy talán egyszer
 megfeszül üldözött, ostromozott,
 gyalázatos szerelme, az Ember
 is. Mert hiába jajveszékeli a ső-
 léség óráiban a komor Ady-
 szóval: „Vigyázzok, hiába vi-
 gyzatok. Óh, jaj, vigyázzok, hiába
 vigyázzok, mert újra és újra
 leesik a sárba az Embernek
 arca”. Hiába esik lehet-e más-
 ké? a reménytelenség csap-
 dájába. Hite mélyén, harcra
 egyénisége mélyén remény él,
 vívódó bizakodás fűti, elpusz-
 títathatatlannal optimizmus. Ez teszi
 ritmusait acélosakká, harmóni-
 áit teltekké, dusakká és színe-
 sekké.

Akárkinek költői szavait teszi
 magáévá: magarót beszél. De
 méginkább fanatikusán vallott
 eszméiről, emberszeretetről,
 harcra szolidaritás-vagyárol.

Akármiyen pirosan él benne a
 „szeretném magam megmutatni”
 lírikus „öszlőne, alaphangulata
 valami ditirambikus „Seid um-
 schlungen Millionen”-hangulat,
 attitűd, mely öntárlakozó is az
 Összesség felé mutat.

Van a tragikus sorsu Pap
 Károlynak kevés számú verse
 között egy (Kelen fogta zenébe),
 amelynek címe: „Nehéz da-
 lolni...” „Nehéz dalolni valami
 kedveset — mondja a vers —
 pedig úgy szeretnék. Már kora
 hajnalban zümmögve ébredni...
 gyerekekkel versenyt, madarak-
 kal versenyt, lebegő zenére írni
 irnivalóm...” De azután észbe
 jut... (Istenem, sok minden
 észbe jut) „az én egész népem,
 eleven halottak népe, ó Izrael
 mindjárt eszembe jut!” — és
 meguehezül ajkán a dal.

A zsidó zeneszerzőnek is vá-
 lóban „nehéz dalolni valami
 kedveset”. Kötelességi vannak.
 Gondolnia kell a templomra,
 melynek zenéje megújódást kö-
 vetel. Gondolnia kell az isko-
 lára, az ifjuságra, ahol gyerme-
 keink énekelni tanulnak, éne-
 kelve — ha lehet — eszmélni.
 Közükbe kell adni az ősi, a jó
 zsidó zene keveretlen itálát a
 puritán feldolgozás némesveretű
 edényében. És gondolnia kell a
 közönségre, amely a fővárosban
 és a vidéken, ünnepi alkalmak-
 kor, szórakozásra vagy művészi
 gyönyörűségei termékbe gyűl
 és ilyenkor (szörnyű rágondni!)
 művészet helyett érzelmes lőrt
 kap szomja, csillapítására. És
 gondolnia kell a vajadás törté-
 nelmi pillanatára, melyben a
 zsidó léleknek ujja kell szület-
 nie, ha élni akar. És ehhez az
 ujjaszületéshez szüksége van a
 Művész szellemére, amely meg-
 vesztegethetetlen és törhetetlen.

Kelen Hugó átéli és teljesíti
 mindezt a kötelességet. Ez ad
 neki erőt nehéz munkájában.
 Hogy ezt az erőt és — megfor-
 rásokon, megrendüléseken,
 forró és elkerülhetetlen válsá-
 gokon átsegítő győzelmes opti-
 mizmusát épségben megőrizze:
 ehhez kérjük számára Isten ál-
 dását.

Dr. LÁSZLÓ ZSIGMOND

Jegyezzen

„Önállósító Hitelszövetkezet”-i részjegyet

Jegyzési helyek:

Magyarországi Izraeliták Országos Irodája
 (Síp-utca 6)

Orthodox Izraelita Központi Iroda
 (Eötvös-utca 9)

Országos Zsidó Segítő Bizottság
 (Sas-utca 14)

elnökségelnél és az

Önállósító Hitelszövetkezet
 (Mérleg-utca 3) igazgatóságánál.

Levelesládámból

— Kései, de el nem késett válasz —

Irt: SZILÁGYI GEZA

I. SOROZATOS BÜNT követtem el az utóbbi hónapokban. Mint, sajnos, betegesen leikiismeretes ember, nem átfutom, szememmel gyorsan végigtáncolva a kézzel vagy gépen írt sorokon, a nekem küldött leveleket, hanem a leggyorsabbán, egyetlen szó ki nem hagyva, valósággal végigtanulmányozom őket. (Ez a jóformán kéréskedő megállapítás azoknak az eredendően gyanakvó természetű vagy pedig a velük kajánkodó sors mérlegkeverő mesterkedéseitől gyanakvóvá felfűzött női olvasóknak szól, akik rendszerint ezzel a nem nagyon hiteles föltevessel kezdik irásukat: „Amennyiben nem resteli a fáradságot, hogy elolvassa levelemet és ha unatkozva nem hagyja abba az olvasást stb.” Ne tessék velem szemben gyanakodni! Nemesak kötelességből olvasok el mindent, hanem jóval parancsolóbb indító okom az, hogy nem tudok ellenállani és nem bírom eléggé kielégíteni azt az évek során nem gyöngülő, hanem egyre jobban megerősödő gyűjtőszenvédélyemet, amelynek tárgyai a nem íróktól és költőktől, hanem az életről, a legtermékenyebb szerzőktől kiesztől vagy, nem bánom, kiesztelenkedett, valósággal megesezt sors-történetek.)

E cikk első mondatára kell most visszatérnem: „Sorozatos bünt követtem el az utóbbi hónapokban.” Annyi volt ugyanis — igazán nem panaszkodom, hanem kifejezetten dícséskszem — a rám áradó levél, hogy bár valamennyit gondosan és megfontoltan végigolvastam, válaszolni mindegyikre nem tudtam, mondjuk úgy, eddig még nem volt módomban. (Nyomatékos melegségemet nem akarom felhozni védelemre.) Hivatalos kifejezéssel élve, a restanciának maradt, tehát egyelőre válasz nélkül hagyott, el nem intézett, cikkeken fel nem dolgozott levelek száma meghaladja a hatvanat. De alig egy-két bozzám intézett levél avult vagy évelt el. Ami tárgyuk volt, az, fájdalom, még sokáig nagyon időszerű marad, ami panasz sirt ki belőlük, meghallgatást követelt még hónapokkal kitörésük után is. Minden ify-fajta levélben egy-egy élő, vérző, jajgó szív piheg, amelynek már-már kóros dobogását csak a szívtelenség nem hallja meg. Gyötrelmekkel

elegyes, de mindennél érdekesebb munka e félrerakott, de véglegesen nem mellőzött levelekben lapozgatni. Megfogadtam, előszedem majd sorban azokat, amelyekből az örökemberi — nem üres frázis ez az elképzelt is még mindig tartalmas, igaztalanul kieszfolt kifejezés — erősebben áramlik a levélírók lelkéből olyan valékinek a lelkébe, aki minden viszonyltság közepette is örökké embernek érezte magát és ember-voltát, egyetlen igazán értékes rangját, megőnni és megvédeni törekedett.

II.

EGY ZSIDÓASSZONNYAL — sohasem láttam előbb — beszélgettem nemrég. Lelketlen és szívtelen nőktől és férfiaktól, zsidóktól, nem zsidóktól egyaránt, immár „unalmasnak” mondott tipikus esetet adott elő egynehány szóban. Haza nem tért munkaszolgálatosnak gyermektelen özvegye. Munkája, keresete van, szerény megélhetése biztosított, persze vagyona nincs, házománnyul csak saját magát, másoktól értékesnek mondott tulajdonságaival egyetemben, vihetné új házasságba. Eddig van, Noha a legkisebb türelmetlenséget sem tanusítottam, a legkisebb okom sem volt rá, a középkorú, határozottan esinos nő hirtelen abbahagyta mondkáját. Rosszkedvűen kijelentette, hogy nem akar „zavart”. Hiába hangoztattam a legnyomatékosabban, hogy szívesebben és türelmesebben senki sem hallgat-halja meg. Fölkelt, egynehány szóval elbucszott és szinte síelve elhávozott. Egy hét múlva — megfedekezve arról, hogy valamilyen nevet morgott, ál-név is lehetett, amikor meglátogatott — aláírás nélküli levelet írt nekem. Elnézést kért azért, hogy valósággal megszőkölt, de hát hirtelen nagyon elszégyellte magát és egy percig sem bírt volna tovább maradni. Közben azonban megbánva a „gyermekes oktalanságát.” (En nem használtam volna ilyen vészbírói szigorú kifejezést.) Most írásban közli velem azt, amit előszóval még a legnyilvánvalóbb és tőle egy pillanatra kétségbe nem vont megértő jóindulatnak képviselője előtt sem lett volna képes meggyőnni. Megírja nyíltan, nyilvánvalóan kínlódo szívből gyakorlatlan toll hegyére szökött

szavakkal, hogy dolgozni szeret és akar, megélni tud, a Hitler végesen gonosz akaratából örökre felbomlott házasságában is majdnem annyival járult hozzá háztartásához, mint utóbb gázkamrában megfűtöztölt férje. Tehát, nekem rokon-szenvesen naiv női szokás szerint kétszer aláhúzza a döntő szót, nem anyagiokról van szó, egyáltalában nem, hanem első-sorban lelkiekről. Ő is deportációból került haza. A szenvedések földig nem rogyasztották le keményen ellenálló fizikumát, bár nyomot hagytak erős, ám mégis érzékeny lelkén, csak-hogy gyógyíthatatlan, soha be nem hegödő sebet nem ütöttek rajta. A szenvedéseket jórészt kiheverte, férjét becsületesen igaz érzéssel meggyászolta, há-lásan gondolva a sok szépre és jóra, amit köszönhetett neki. De most, amikor már nem érzi oly élesnek a szenvedések maró fogait, mint egy-két évvel ezelőtt és amikor a férjéért viselt gyász is, ösztönös meg-vallja, bánatos, de egyben szép emlékké kezd benne enyhülőn halványodni, tul a deportálás szenvedésein, tul az özvegyi gyász első keserűségén, tul a létfenntartás kezdeti nagyobb gondjain — mindent elbirt és végül le is küzdött — rámered valami. Ez aztán — szóval szégyelte volna elmondani — elviselhetetlen neki. Leküzdése meghaladja még az ő átlagon felüli lelkierejét is. Ujra meg újra nap-nap után haragra kel ezzel a rémmel, minden idegét nekifeszítve a küzdelemnek, hogy azután a szégyenletes kudarcától meglassulón dobogó szívvel, kábult aggyal, elfehéredt ajakkal kénytelen legyen éismerni és bevallani legmeztelenebb önmagának e csúfos vereséget. „Nem viselhetem el a magányt. Nem vagyok még elég öreg ahhoz, elárulhatom Önnek anyakönyvtileg igazolható negyven évemet, hogy társ nélkül morzsoljam le hátralévő, talán még hosszú éveimet. Magányomat pedig, ezt csak sut-togva mondom el a mindent eltűrő levélpapírosnak, nem cunyhítendő gyermek, aki sajnos úgy sincsen, e magány sivárságát nem csökkentheti rokonok szeretete, egynehány megmaradt családtag olykor felkeres, a néma társatlanságot nem derithetik föl a velem egysorsu barátok, hisz a boldogabb

sorsuak mintha már nem ismernének meg. Jól tudom, mi hiányzik nekem és ezért a hiányért nem nyújthat kárpótlást sem akár egész napi kenyérkereső munka, sem a közösséget való dolgoz vagy harcos fáradozás. Nekem is, sok száz, talán sok ezer társomnak is, testiünknek is, lelkünknek is egy kell, az, amit Önnek egy régi cikkéből kifejgyezem magamnak, mert jobban én, a „szenvédő aiany”, sem fejezhetném ki: „a simogató agón-gédség.”

III.

KEDVES ISMERETLEN látogatóm, utóbb levélíróim! Ha akkori látogatása ekeén el nem menekült — nem éntőtem, hanem sajátmagától — ha teljesen megokozatlan álszemérmét leküzdve, előszóval végig elmondja azt, ami utóbb leveleiben mégis kényszerítően kikötőnközött magából, akkor már sokkal előbb, panaszának elhárítása után mindjárt megkapta volna tőlem a választ, szösz szerint ugyanazt, amelyet most elkésve bár, de még mindig jókor adok. Akárki bármít is mondana Önnek — rokon, barát, ismerős, elvtárs — semmiféle átkoskodás nem cáfolhatja meg azt az „ős-tényt”, hogy halandó embernek, ha nő, ha férfi, koldus, vagy millió-mos, belűt nem ismerő analfabéta, vagy a szellem legmagasabb ormain trónoló, az egész mindenségen lelkével átszáguldani képes tudós, pótlómnyi gyermek, vagy „a kiszáradt el fáról már-már lehullani készülő” aggyastyán, akármilyen földi teremtménynek a magány, az emberthijja, a buja képzelt — is be nem nevesíthető, a nemesak örömet nem, hanem öröm lehetőségét sem nyújtó, a simogató gyöngédségnek még reményével sem kecségtető vagy csupán csaló kecsélsőbb magány, a leggonoszabb ellensége, legádázabb sorvasztója, csodaszerrrel sem gyógyítható kórsága. Palágyi Menyhért, magyarok között eddig talán a legeredetibb fikozófus, a nálunk szélesebb körökben szinte ismeretlen mély gondolkodó, egyik kiadéban kéziratfördékében legpusztítóbb lelki járványul a morbus solitudinis-t, a magányosság nyavalyáját borzasztotta elénk.

Kedves zsidó nővérem, egy másodpercig se szégyenkezze! Amit lángelmék is az elvisel-telenség rákos gyötrelmességei középtele megszenvédek, miért kell ezt a pokolbeli kint éppen Önnek, nagyon sokadmagával könnyebben elviselni? Egy

munkaszolgálatos negyvenéves özevénynek Isten és ember előtt legteljesebb joga van arra a simogató gyöngédségre, amellyel, ha kimarad és kisikkad életünkben, nem ér föl bölcsesség, tudomány, gazdagság, társadalmi állás, hírnév és minden egyéb földi jó. A simogató gyöngédségre haszalanul sóvárgó lélek férfitestben is elégé el van kárhoztatva, még inkább akkor, ha a végtet az ilyen szomjas lelket történetesen női testbe helyezte, elátkozott tünderről. On altól tart levélnék legvégén, hogy netán kinevetem majd, Isten ments! (Már senkit sem nevettek ki, legföljebb néha magamat.) Végtelenül sajnálom, hogy helegségén, amely mostanában zsidó nővéreim egyik legáltalánosabb, leggyakoribb és legsúlyosabb kórsága, segíteni nem tudok, mert esodatevő nem vagyok. De egy valami, dicsekvés nélkül mondok, bőségesen telik tőlem: az Önök szenvedésének a leggyökeréig való tökéletes megértése, egyúttal az én lelkemet is állandóan megmetszajgató átérzése, oly forró testvéri rokonszenv és szeretet, amely segítségnek bizonyára nem elég, sebhégesítő vigasztak is alig tudok kevés, ámde, többnek és jobbnak hiszjek, pillanatnyi fájdalomcsillapítónak — ez sem megvetendő! — talán olykor mégis csak berálik.

Husvétra (szel pészach)

Üveg és porcellánt

Legolcsóbban

Schmelczernél csak Kazár-u. 10

Vizes pohár, hólehár . . . 122
Boros pohár . . . —85
Lakörös pohár . . . —69
Üveg tányér . . . 198
Porcellán bögre . . . 188
Mély v. lapostányér . . . 288
Boros palack . . . —98

hasonló olcsó árban márkás porcellánok, ólomkristályok és demijonok.

PAPIR, IRÓSZER

üzleti könyvek, kartotékok, amerikai naplók és írókönyvek.
WEINBERGER ÉS FEJÉRNÉL,
VI. Deák-tér 6. (Anker-palota).
Telefon: 426—613.

NOÉMI

penzió és Széchenyi-hegyen ujonnan berendezett

GYERMEKOTTHON-a

éves éven nyitva. Elsőrendű orvosi ellátás. Érdeklődés: Felhő-utca 11. III. Agócs-utca 3. Telefon: 16-16-12.

A Zsidókórház új főorvosainak kinevezése

A Pesti Izr. Hitközség elöljáróságának legutóbbi ülésén megtörténtek a Zsidókórház főorvosi kinevezései. Ezzel a ténykedéssel ismét egy ideiglenességet szüntetett meg. Az ujonnan kinevezett főorvosok nemcsak a zsidóságnak, hanem a tudományos világnak is kiemagasló egyéniségei és működésükkel hozzá fognak járulni a Zsidókórház hírnevének emeléséhez.

Március 25-én ünnepélyes főorvosi ülés keretében adta át Stöckler Lajos, a hitközség elnöke a megbízó leveleket dr. Kalocsai Géza, dr. Német Gyula, dr. Weil Emilné dr. Lechner Zsuzsa, dr. Strausz Imre, dr. Adler Sándor, dr. Nagy József, dr. Varga Gyula, dr. Hammer Sarolta, osztályvezető főorvosoknak és dr. Acélné dr. Vécsei Anna rendelők orvosnőnek. Beszédében méltatta a kinevezettek nagy érdemeit a zsidósággal kapcsolatosan akkor, amikor a súlyos megpróbáltatás egész emberüket kívánt. Megállapította, hogy a kinevezések a felszabadulás óta végzett kitűnő emberi és orvosi munka elismerései.

Este társasvacsora keretében ünnepelte a hitközség elnöksége a kórház új főorvosait.

Dr. Biedermann János magasröplű, szívhez szóló szavai nemcsak meghatották a jelenlévőket, hanem azt is igazolták, hogy az előjáróság válaszlása a legméltóbbakra esett.

Dr. Weil Emil, az orvosszak-szervezet elnöke mutatott rá arra, hogy a zsidókórházi főorvosoknak a múlt nagyjaival szemben igen súlyos kötelezettségeik vannak, ha méltók akarnak maradni Stiller, Benedikt, Weisz Ármán és a többiek emlékéhez.

Stöckler Lajos, a hitközség elnökségének nevében szeretettel és büszkeséggel üdvözölte az új főorvosokat, majd Mr. Jacobson, a Joint jelenlévő igazgatója mutatott rá a Zsidókórház és a Joint közös kérdéseire és az együttesen elvégzendő nagy feladatokra, melyeket csak akkor tudunk megoldani, ha őszinte barátsággal haladunk együtt.

Dr. Szűcs Géza az O. ZS. S. B. elnöke, a Joint pártfogását ígérte meg az építő munkához.

Az ujonnan kinevezett főorvosi kar nevében dr. Német Gyula ismerte el a feladatok súlyosságát, de egyben hitelt tett a kórházi gondolat-barátság és szeretetteljes együttműködés mellett.

Dr. Benedek László igazgatófőorvos köszönte meg a megjelenteknek a szép estét. Rámutatott azokra az érzelmi kapcsolatokra, melyek a kinevezettek a kórházhoz és a zsidósághoz kötik. Büszkeséggel tölt el mindenkit, ha arra

gondolunk, hogy a kinevezettek mind a zsidókórház neveltjei. Ez a büszkeség azonban nem jelenti a megelégedést is, mert megelégedve csak akkor le-

szünk, ha a kórház fejlődése egyenes vonalban halad előre, hogy abból a magyar zsidóságnak és a magyar népi demokráciának fakadjon jóléte.

A linzi „Jüdische Historische Dokumentation“ felhívása.

A mauthauseni koncentrációs tábor volt foglyaihoz és a trellerhoi Arbeltskommandó tagjaihoz! Figyelnek! Mindazok a személyek, akik Heinrich Hack, a trellerhoi Oberscharführer és gazdasági felügyelő, cselekedeteiről és tevékenységéről bármilyen tudnak, szóban, vagy írásban jelentkezzenek: Jüdische Historische Dokumentation, Linz, Goethe-strasse 63.

A Sachsenhauseni koncentrációs tábor volt foglyai! Mindazok, akik tudnak valamit Andrus Schilling SS Oberscharführer, guzenai Capo és dachauai 6r cselekedeteiről és tevéseiről, szóban, vagy írásban jelentkezzenek: Jüdische Historische Dokumentation, Linz, Goethe-strasse 63.

deteiről, vagy tetteiről tudnak, amelyeket 1938—1943-ig a Sachsenhauseni koncentrációs táborban vitt véghez, szóban, vagy írásban jelentkezzenek: Jüdische Historische Dokumentation, Linz, Goethe-strasse 63.

Dachau és Guzen koncentrációs táborok volt foglyai! Mindazok, akik tudnak valamit Andrus Schilling SS Oberscharführer, guzenai Capo és dachauai 6r cselekedeteiről és tetteiről, szóban, vagy írásban jelentkezzenek: Jüdische Historische Dokumentation, Linz, Goethe-strasse 63.

HIRDETMEY

az 1948. évi pászka kiváltásáról.

A Pesti Izraelita Hitközség közli, hogy az előjegyzett pászkát

április hó 9-ig

az alábbi árudákban lehet kiváltani:

V. kerület.

Csáky-utca 3.

Kiss József-utca 18/a. (Visegrádi-u.)

Pannónia-u. 13. (mészárszék).

VI. kerület.

Eötvös-u. 6. (mészárszék).

Hunyadi-tér 3.

Nagymező-utca 16.

VII. kerület.

Bethlen-tér 2.

Dob-utca 103.

Garai-tér 11.

Garai-tér 12. (mészárszék).

Garai-u. 45. (mészárszék).

Izabella-tér 1.

Kazinczy-utca 4.

Klauzál-téri csarnok (mészárszék).

Klauzál-utca 35.
Sip-utca 4.

VIII. kerület.

Déry-u. 1. (mészárszék).

Kun-utca 11.

Lujza-utca 11. (mészárszék).

Nagyfűvaros-utca 4.

Nagyfűvaros-utca 21.

IX. kerület.

Mátyás-u. 5. (mészárszék).

Páva-utca 39.

XIII. kerület.

Dózsa György-ut 55.

XIV. kerület.

Jávorka Ádám-u. 16. Lőcsy-ut sarok).

A VII. Sip-u. 12. szám alatti pénztárnál befizetett pászkát VII. Sip-u. 4. szám alatt lehet kiváltani.

Az árudák az aláhúzott helyeken naponta 9 órától 1 óráig, a többi helyeken 9—1 óráig és 3—5 óráig átnak t. Hittestvéreink rendelkezésére.

Az előjegyzett pászkára és pászka-darára kilogrammonként még 4.— forintot kell ráfizetni.

Tekintettel az igen magas munkabérekre és nyersanyagok árára, a pászka ára oly méltányosan lett megállapítva, hogy abból engedményt senkinek sem tudunk adni.

Nyomatékosan felhívjuk t. Hittestvéreink figyelmét, hogy a pászkát a fentjelzett időpontban (március 22-től április 9-ig) okvetlen váltsák ki.

Budapest, 1948 március hó. 5708 Adár 11.

PESTI IZRAELITA HITKÖZSÉG
ELŐJÁRÓSA.

5 m (25 köbméter) liftvan összes költségei, magyar határig, Ft 9000.—

Butor, Ingóság és áruszállítás a világ minden részébe
Okmányok beszerzése

Herczeg Elek Nemzetközi Szállítványozó Vállalat
Budapest, V., Aulich-u. 1. Tel.: 121-259

HIREK A ZSIDÓ ÁLLAMRÓL

A Haganah bombázói beleavatkoznak a palesztinai harcokba

Szabályos hadijelentések érkeznek Erec Jisráéból. A zsidó-arab háború, amelynek teljes kifejlődését május 15-e utánra várják, már megindult és ezen egyelőre az országon kívül folyó politikai tárgyalások nem változtathatnak. A háborúnak ebben az első szakaszában még mindig az arab támadás és a zsidó védelem jellemzi a harcokat. Az arab hadviselés célja jelenleg még mindig a zsidó utánpótlási vonalak elvágása, a Hagana feladata természetesen az utánpótlás biztosítása. Ennek kapcsán szombat estétől—vasárnap estéig folyó hatalmas ütközet alakult ki Betlehem környékén, ahol mintegy 150 főből és 60 gépkocsiból álló fegyveresen megerősített zsidó tréning kb. 2000 arab támadott meg. A zsidó convoy egy elhagyott tanyára húzódva felvette a küzdelmet a hatalmas tüdővel szemben és annak 36 órára át ellenállt. A harcok folyamán négy Hagana bombázógép jelent meg a harcok felett és részben szétverte az első arab támadó hullámokat, részben pedig felszerelést és élelmet dobott le a zsidó harcsoznak, akik között tíz nő is volt. Később újabb arab századok érkeztek és ezek teljesen körülvették a zsidó állásokat, amelyeket mesterséges füst leple alatt nehéz lüzérséggel védtek. A „semleges” angol katonaság csupán arra szorítkozott, hogy — a harcok közben a Jewish Agency és az arab parancsnokság között folytatott tárgyalások eredményeképpen — a megmaradt zsidó autókhoz az araboknak történő átadása után a 36 órára keresztül hősiessé küzdő zsidókat Jeruzsálembe kísérték. Hasonló nagyobb támadásokra került a sor települések ellen az ország különböző részében. Az angol katonaság rendszerint a Hagana hősi harcainak a végén jelenik meg. Az angol propagandaszervek azonban ezeket az ütközeteket arra használják fel, hogy a világ figyelmét az angol hadsereg palesztinai tartózkodására hívják fel. Azt kívánják bizonyítani, hogy az angol hadsereg palesztinai állomásozása a zsidók létevért, mert különben az arabok elpusztítanák őket. Akik a nyugati hatalmak Palesztina politikáját ismerik, megértik az angol propagandának ezt az új fordulatát. Az angol rádió bevallása szerint is, a harcok folyamán angol katonai és polgári megfigyelők az arab állásokból követik a harcok menetét, azokról tehát előzetes tudomásuk van és a meghívást rendszeresen elfogadják. Az an-

gol-arab együttműködésre jellemző fényt vet az a hír is, amely beszámol arról, hogy a nemzetközi politikai feszültséget figyelembe vévő Jewish Agency javaslatot tett az Arab Főtanácsnak teljesen semleges, norvég-dán csapatok meghívására, akik az UNO megbízásá-

ból biztosítanák egy fegyverszünet tartamára a rendet. Az arabok az ajánlatot elutasították — nyilván angol véleményezés után. Palesztinában nincsen szükség semleges csapatokra, mert az arab feudális uraknak az angol hadsereggel van szerződésük.

Magyar származású chaluc hőstette a Jewish Agency épületének megmentésében

A hét folyamán az egyik magyar esti bulvárlap „szenzáción” jelentést közölt a Jewish Agency épületének felrobbantásáról, március 27-i keltezésel, azt a hírt kelteve a nem teljesen tájékozott olvasóban, hogy újabb jeruzsálemi robbantásról volt szó. A lap palesztinai tudósítójának későn beérkezett jelentése azonban a hetekkel ezelőtt történt Jewish Agency épülete ellen intézett merénylet részleteiről számolt be. A késői tudósítás azonban — amelynek már módja lehetett volna az utólagos vizsgálatok eredményeit is közölni — nem említi meg, hogy március 10-én az arab soffőr vezette amerikai konzulátusi autó úgy helyezkedett el a Jewish Agency udvarán, nagymennyiségű és nagyhatású robbanóanyagával, hogy ha az az eredeti helyén marad, eltörli a föld színéről a zsidó nemzeti intézmények hatalmas székhá-

zát. A gazdátlanul álló autóra Wald J. magyarszármazású chaluc és egy Gur Arje nevű palesztinai születésű fiatalember lett figyelmes. Rosszat sejtve, eltolták az autót és a közben bekövetkezett robbanás lényegesen kisebb kárt okozott, mint ahogy tervezték. A Keren Hajesod épületének egy része pusztult csak el és a Jewish Agency egyik szárnyában a közfalak omlottak le. A halálos áldozatok száma: 12, közöttük az épület megmentő hősi fiatalembere. A vizsgálat megállapította, hogy az amerikai konzulátusi kocsis motorházában helyezték el a nagyerejű bombákat. A Hagana bejelentette, hogy többé nem ismeri el a konzulátusi autók sérthetőségét és a jövőben bármilyen jelzésű autót kérne behoztatást a megerősített és a Hagana által védelmezett helyekre, szabályos és alapos vizsgálat alá veszik.

Első feladat a bevándorlás megindítása

Az elmúlt hét folyamán a Jewish Agency amerikai és palesztinai szövegírói egyaránt bejelentették, hogy a zsidó nép nem egyezhet bele még időleges UNO gyámságba sem, mert az „a zsidó függetlenség megtagadását és Palesztina idegen katonai uralom alatt tartásának meghosszabbítását jelenti”. Ennek következtében a megalakult ideiglenes zsidó kormány, amely működését bizonyos tekintetben már április 1-től megkezdte, első feladatának az Alijah biztosítását tekinti. Erre annál is inkább szükség van, mert a palesztinai kivonulással olyan erősen „fenyegetődöz” angol hatóságok ismét fellértak egy Alijah hajót, amelynek fedélzetén 800 zsidó igyekezett az évek óta átilozott otthonba. Tel-Aviv polgármestere, Rokach szerint, a zsidó kormány intézkedései következtében meginduló Alijah Tel-Aviv új kikötőjében bonyolódik majd le. Ismeretes, hogy a tel-avivi kikötőben a hajók mélyen a tengerben kénytelenek megállni, mert a tenger igen sekély. Eddig is ez gátolta a tel-avivi kikötő nagyobbrányú fejlődését. Most a palesztinai harcok ellenére is épült és fejeződött a Jarkon folyó torkolatában Tel-Aviv új mélyvízi kikötője. Itt bonyolódik majd le a nagyarányú alija és innen várják majd szét az új öleket az ország minden részében. Ezek mellett az események mellett eltorpítnak jelentőségükben

az UNO hírel

amelyek az angolszász közéleti nagyhatalmi politikának különböző csellóságairól számolnak be. Miután az Egyesült Államok kormánya névben Warren Austin USA megbízott, a nagyhatalmak értekezletén bejelentette, az új amerikai javaslatot — a felosztási terv elejtését és UNO gyámság bevezetését Palesztinában — a Biztonsági Tanács ülésén, tehát azon a helyen, ahol a javaslatot lényegesen be kellett volna nyújtani, nem szólt fel és így a nagyhatalmak permanens bizottsága valójában semmilyen jelentést nem tett a Biztonsági Tanácsnak a Palesztina-helyzet megoldására. A valószínűleg belpolitikai indokokkal magyarázható USA bejelentés helyett a kanadai és francia meghívott — akik korábban a gyámsági elv mellett tettek hitelt — bejelentették, hogy sem a felosztást, sem a gyámsági javaslatot kormányuk nem fogadja el. Azt kívánják, hogy hosszas vizsgálatnak vegyék alá az UNO gyámság megvalósíthatóságának részleteit és csak azután döntsenek a kérdésben. Az UNO Biztonsági Tanács a Palesztina ügyében folytatott tanácskozásait természetesen ismét elnapolta. A cél világos: miközben a palesztinai helyzet

A Zeneakadémia Kamaratermében

április 13-án, kedden kerül bemutatásra
Goldfaden — Kövesi — Donáth
a multban többszáz előadást megért

SZULAMITH

című, zenés keleti mesejátéka.

Rendező: Szabolcs Ernő

Főszereplők:

Neményi Lili Fehér Pál
Komlós Juci Szigeti Jenő
Lendvai Andor

A gyönyörű díszleteket Upor Tibor tervezte.
Adalmű zenéjét eredeti héber melódiákból állította
össze Donáth Ede.

Előadások minden hétfőn, kedden, szerdán este 1/28 órakor
csütörtök, vasárnap délután 1/24 órakor

Jegyek elővételben már válthatók a Zeneakadémia portásánál és
az összes jegyirodákban.

egyre romlik, az emberek szárai csökken a harcok áldozatait, az UNO nem hoz döntést s így erkölcsi kényszer alatt kell majd az „üfletáldozó” Angliának biztosítani a rendet május 15.-e után. E tekintetben a lét folyamán számos hír röppent fel, amelyekből arra lehet következtetni, hogy az USA és az angol kormány között tárgyalások folynak az Egyesült Államok gazdasági segítségéről abban az esetben, ha az angol kormány továbbra is Palesztinában maradhat. Egy török lap szerint, Truman már egy hónappal ezelőtt bizalmas levelet írt Attlee miniszterelnöknek, amelyben arra kérte, hogy május 15.-e után az angolok ne vonuljanak ki Palesztinából. Természetesen az ilyen híreket az angol kormányközönség erősen cáfolják. Az angol parlamentben harmadik felolvasásként is elfogadják azt a törvényt, amely felhatalmazza az angol kormányt a csapatoknak május 15.-e után Palesztinából történő kivonására.

Truman elnök sajtófogadásán ismertette és „indokolta” az USA politikájának megváltozását Palesztinára vonatkozólag. Az elnök kifejtette, hogy súlyosabb tragédia elkerülése céljából azonnali fegyverszünet létrehozására van szükség. Ezért olyan mészárlást adott Warren Ástinnak, hogy az UNO keretében a legkiváltságosabb eszközökkel rendezje közös tárgyalásait a zsidókat és arabokat. (Ez azóta már meg is történt. Mindkét fél hajlandó a békekötésre, csak éppen a feltételekben nem tudnak megegyezni. Az arabok azt követelik, hogy a Hagana teljesen szerelje le és a Zsidó Állam gondolatát véglegesen ejtse el. A Jewish Agency pedig természetesen csak akkor hajlandó a nem általa kezdeményezett harcok megszüntetésére, ha az UNO garantálja legalább a felosztási tervben biztosított Zsidó Állam felállítását. Az egész békekötési akció természetesen csak játék és időhúzás, mert hiszen a különböző bizottságok korábban minden a békére irányuló lépést megelégelték és minden lehetőséget kipróbáltak.)

Truman a sajtókonferenciáján többek között a következőket mondotta: „Az Egyesült Királyság kormánya bejelentette, határozott szándékát a mandátum feladására május 15.-e után. Ha csak valami rendkívüli megoldást nem találunk, az említtet időpontban Palesztinában nem lesz olyan hatóság, amely biztosíthatná a törvény és rend uralmát. Erőszak és vérontás dúl majd a Szentföldön, a harcok lángborítják az egész Közel-Keletet és megbontják az egész világot, valamint az amerikai nemzet békéjét. Ezért javasolja az USA megbízottja az Egyesült Nemzetek Szervezetében, hogy május 15.-e után ideiglenes gyámság

alá helyezték egész Palesztinát, mert ennek módjában állna a békét megmenteni. E gyámsági javaslattal csak akkor állunk elő, amikor bebizonyosodott, hogy a felosztási tervet békés eszközökkel nem lehet keresztülvinni. (Truman indoklása azért álszent, mert miután nem adta meg a lehetőséget az UNO határozat lebonyolítására, most arra hivatkozik, hogy a javaslat megvalósíthatatlan.) A gyámsági javaslat nem helyettesíti a felosztási tervet, csak arra szolgál, hogy

Az 1848-as magyar szabadságharc hébernyelvű méltatása a jeruzsálemi rádióban.

Dr. Scher Tibor, a magyar kormány palesztinai kulturális megbízottja, március 15.-én, este 7 órakor hébernyelvű előadást tartott a jeruzsálemi rádióban a magyar nemzeti ünnep alkalmából. Méltatta a szabadságharc nagy eszményeit és kifejezte, hogy a magyar zsidó-

a mandátum lejárla után beálló őrrel betöltse. A végső politikai megoldást illetően majd csak akkor fognak dönteni, ha a gyámsági kormány rendet teremtett. A Truman-nyilatkozatot hatalmas felháborodás követte Palesztinában és az Egyesült Államokban egyaránt. A tulajdonában zsidó lakta Brooklynból 700 tüntető Washingtonba utazott, megszállták a Fehér Ház környékét és hangosan tüntettek Truman és az Egyesült Államok kormánya ellen a palesztinai árulás miatt.

ság szerepéről a 48-as szabadságharcban. Elismeréssel emlékezett meg az új magyar demokrácia igaz célkitűzéseiről és eredményeiről. Dr. Scher Tibor előadásának jelentékeny sajtóvisszhangja volt a palesztinai héber lapokban.

Lapzárta után érkezett Gromiko és Austin szóharca a Biztonsági Tanácsban

Lakes-Success-ből jelentik: Kedd este Warren Austin az USA nevében hivatalosan benyújtotta javaslatát Palesztina ügyében. A javaslat lényege:

1. A Biztonsági Tanács minden rendelkezésére álló eszközzel kényszerítse fegyverszünetre a zsidókat és arabokat.
2. hívják össze rendkívüli értekezletre a Teljes Ülést az új helyzet megvizsgálására. Az USA ezen az ülésen fogja benyújtani az átmeneti gyámságra vonatkozó javaslatát.

Ezután Gromiko kért szót és kormánya nevében kijelentette, hogy csak a két önálló állam megteremtését ismeri el igazságosnak. A felosztási javaslatot meg lehetett volna valósítani a rendelkezésre álló eszközökkel. Az USA új kívánságát csak azt a célt szolgálják, hogy Palesztinát közelkeleti angolszász bázissá építhessék.

Kérjük az orth. sel pészach kávépótlék

rendelés sürgős feladását, mert csak a rendelésnek megfelelő mennyiség készül $\frac{1}{4}$ és $\frac{1}{2}$ súlyegységben.

ROSENTHAL I. „ELIT” pótkávé Ipar Budapest
Üzem: gr. Zichy J.-u. 27. Iroda: Rákóczi-út 76

MODERN PARÓKÁK, pótrészek művészi kivitelben **ALTSCHÜLER E.**

BUDAPEST, VII., CSÁNYI-UTCA 12
TELEFON: 421-057

Művészi siremlékek

fekete svéd gránitból, egyes és kottós sirra, nagy választékban
BOROS JÓZSEF, DOB-U. 2

ÜZLET-ÜZEM HELYISÉGET? HA JÓT AKAR FELLNER szerez! Szt. István-körut 30

A pontos, megbízható

„DAVAJ” BOY-vállalat
mindent elintéz. — (Éjjel-nappal)
Tel.: 1-111-1111

Király-utca 21. Telefon: 226-893

**ÉKSZEREK, ÓRÁK,
EZÜSTÁRUK**
vétele, eladása legelőnyösebben
KENDE SÁNDOR-nál,
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 48

PERZSA szőnyegek

VÉTEL, ELADÁS UNGÁR Király-u. 14 és Rákóczi-ut. 42

KALAPJA piszkos, formátlan?
Rendelje a LAMPERT kalap-
posztort, Budapest, VII., Jókai-
tér 6. szm. udvarban.

Varrógépek

ipari és háztartási célra. Kélcsonvés, javítóruhák.

GYERMEKKOCSIK
nagy választékban,
Varrógépeket vásárol. Bachrach,
Dohány-u. 68. Tel.: 222-687.

Kézírásal végzendő, nagyobb
leírás munkához

szépirót

keres a Budai Ixr. Hítkészég
(II., Fő-utca 12.).

Mátrafüreden

az orth. kóser Schwarz-penzio

PESZACHBA nyílv. Telefon: 6.

TALESZ T.FILIN

héberkönyvek, kegyeser,
vétel, eladás javítás

Jahrzeit-tábla készítés.

UNGÁR MÓRNÁL, Király-u. 17.
kapu alatt vagy I. emelet 4.

Perfekt könyvelő órákonnyelést
az esti órákban is vállalok szór-
vény díjazásért. Cím a kiadó-
ban.

Özvegy

egyedülmaradt nő, házvezető-
nek menne magányoshoz. „Öz-
vegy” jelölés a kiadóba.

Trafikengedélyes

kis üzletrészt héberre, forgalmazni
vannak. „Pszellig betárolás” jel-
ölés a kiadóba.

Izraelita vallásos félóra a Rádióban

Kaptuk a következő levelet:

A Rádió jövőbeli műsorában meglepetéssel olvastam, hogy az „Izraelita vallásos félóra” közvetítési idejét az eddigi 7.30-ról egy órával későbbre 8.30-ra állították be és feltételezhető, hogy ez a változtatás állandó jellegű lesz.

Látványlag jelentéktelen dologról van szó, mégis nem érdektelen foglalkozni a kérdéssel.

Már az is egészen rejtélyes dolog volt, hogy a zsidó vallásos félóra eddig is a keddi napra volt téve, ami átfutólag az Izr. Országos Irodának kivánsága volt. A müncheni rádió péntek este ad zsidó vallásos műsort, ami teljesen logikus, vajjon miért ragaszkodnak a magyar zsidók éppen a keddi naphoz? Még a hétfő vagy csütörtök is indokoltabb volna.

Mégis némi elégtételt jelentett a felszabadulás után, hogy ugyanaz a rádió, mely azelőtt a legsötétebb gyűlölet hangját sugározta szét az éterbe s aminek nagy része volt abban, hogy 600.000 hittestvérünket legyilkolták; hogy ugyanaz a rádió a demokrácia szellemében hangot adott az ősi szónak és alkalmat adott papjainknak, hogy elsősorban nekünk zsidóknak, de az egész világunk hirdethessék a Tóra tanításait.

Nem akarom itt színes szavakkal esetelní, hogy milyen óriási szükség van erre, a „Ne ilj!” igéjének hirdetésére, csupán csak az egyórás műsorváltozással szeretnék foglalkozni, mert egyáltalában nem olyan ártatlan dologról van szó — véleményem szerint — mint első pillanatra látszik.

Nagyon jól tudjuk, hogy reggel 8 órákor dolgozó hittestvéreink munkába állnak, ki a hivatalába, ki az üzletébe vagy üzemebe. Az egyórás eltolás annyit jelent, hogy alig lesz olyan, aki a rádióját a kérdéses időben bekapcsolja; tehát gyakorlatilag annyit jelent, hogy megtörtént az első lépés — visszafelé. Ugy néz ki a dolog, hogy megbánta a rádió az egész dolgot, talán szégyenli a héber szöveget is megpróbálja leépíteni. Jobban elrejtteni már nem is lehetett volna a műsorban.

Ugy gondolom, hogy Önök a leghivatottabbak, hogy a kérdéssel foglalkozzanak, azt hiszem Önöknek sincs inyére az ilyen kegyelem-megoldás. — Abban a reményben, hogy a lap hasábjain foglalkozni fognak az ügygel vagyok

hittestvéri üdvözléssel:

KOHN BELA

★

Az Országos Iroda hitéleti ügyosztálya, amikor értesítést kapott arról, hogy a Vallásos félórát más időpontra helyez-

ték, nyomban eljárt a rádió igazgatóságánál. A tárgyalás eredményeként ígéretet kapott, hogy a sérelmet orvosolják. A hitéleti ügyosztály beadványában is előterjesztette a sérelm orvosolását sürgető kérését és egyben újabb vallásos félórának a beiktatását kérte. A beadványra még válasz nem érkezhetett.

Messiási mozgalmak

A Pesti Izr. Hitközség Oneg Sabbat rendezvényeinek keretében, szombaton délután, a Hitközség Sip-utcai dísztermében, dr. Löwinger Sámuel, az Országos Rabbiképző Intézet igazgatója, „Messiási mozgalmak” címmel tartott előadást. A Pesti Izr. Hitközség Fingimnáziuma és a XIV. kerület Általános Finiskola növendékeinek énekklara, Ádám Emil karnagy vezényletével héber dalokat énekelt, amelyek a közönség körében megérdemelten nagy tetszést arattak. Ezután dr. Roth Ernő professzor, a kulturális ügyosztály nevében üdvözölte az előadót és találóan jellemezte a múlt és jelen álmessiasait, kihangsúlyozta, hogy éppen 300 éve annak, hogy Chmelniezkij hordái súlyos pusztításokat végeztek az ukrainai zsidók között, de ugyancsak 300 éve Sabbatai Zwi hirdelt és az egész zsidóságot felzaklató álmessias felépítésének. A két esemény szoros kapcsolatban áll egymással; életveszély esetén ugyanis az emberek hajlamosak reménykedni irrális uton is. A mostani megváltási remények nem miszticizmuson alapszanak, hanem realitások; az errei állam megvalósulásával kapcsolatosak, amely biztos, legfeljebb időbeli kérdés lehet.

Ezután dr. Löwinger Sámuel tartotta meg nagy érdeklődéssel várt előadását. Történelmi sorrendben állította egymás mellé a kiemelkedő álmessiasokat és azokat a látókat és prófétaikat, akik sokkal szerényebbek és alázatosabbak voltak annál, semhogy önmagukat messiásoknak tekintették volna, de a tan, amelyet hirdettek, a látomások, amelyek győztörtek, vagy felmagasztalták őket, jóvendőlesek, amelyek egy boldogabb, tisztességesebb, jóssággal és szeretettel teljesebb világról adtak hírt, a Messiás előfutáiraivá tették őket. Ezek közé tartoznak a nagy prófétaik, akik a zsidó nép legszomorúbb napjaiban vigasztalták, bátorították és reménnyel táplálták kortársaikat, az idők végezetével bekövetkező messiási kor megfestésével. A diaszpórában a nagy katasztrófák idején mindig fel-feltűnt egy-egy férfi, aki Messiásnak vallotta magát, de ahírói nemisikára kiderült, hogy nem az igazi,

nem az, akit a nép vár, hanem többé-kevésbé a tömeg hitével visszaélő kalandor, mint például Sabbatai Zwi, akinek a messiási mozgalma azonban már modern értelemben vett nemzeti törekvéseket is tartalmazott. A katasztrófák a zsidóság életében egymásután következtek egymást, de a Messiás mind a mai napig nem érkezett meg. Dr. Löwinger Sámuel előadását a közönség nagy érdeklődéssel és figyelemmel hallgatta végig és különösen azon részleteknél követte nagy éberséggel az illusztris előadót, melyeknél korunk történelmileg és társadalmilag megalapozott zsidó népi törekvéseit vezette le a messiási eszmékből.

Hitélet Kőbányán

A főváros tizedik kerületében lakó hittestvéreink élénk tevékenységet fejtenek ki, hogy az elszenvetelt súlyos megpróbáltatások után újra helyreállítsák az összeomlott, régi közösségi életet.

Minden alkalmat megragad a hitközség előjárósága, amellyel a hitéletet és a zsidó öntudatot fejlesztheti.

Az elmúlt márciusi centenárius héten is az „Emlékezések időszakában” nagyszabású ünnepségeket rendeztek.

Március 13-án templomi ünnepséggel bódítottak a 48-as szabadság eszméinek. A cserkészutcai zsinagógában nemcsak a hitközség előjárósága, az intézmények vezetői és a hívek jelentek meg nagy számban, hanem az Országos Iroda, a kerületi Nemzeti Bizottság, a rendőrkapitányság és a különböző politikai pártok küldöttei is. Dr. Kátán Ödön főrabbi ünnepi beszédében az emberjogok fejlődésében mutatkozó, egyre a kiteljesülés felé haladó, történelmi elvöl szölt, mely a próféta világszemlélet szerint az Égi Akaratnak — egykor a nemzetek testvériségéhez vezető — megnyilatkozása. Az alkalmi szólamokat Slomovits Hermann főkantor a Rumbach-utcai templom énekkarának közreműködésével, művészi készséggel adta elő. Az énekkart Révész Sándor karnagy vezette. Az ünnepség alatt egyre emelkedő áhítat töltötte el a híveket.

Március 14-én, vasárnap délután a Kőbányai Hitközség tanástermében folytatódott a centenárius ünnepségekbe való bekapcsolódás. Dr. Farkas Zoltán előjáró és dr. Zsoldos Jenő kármagimnáziumi igazgató tartottak nagyvonalú előadásokat. Dr. Farkas Zoltán a jelen politikusan szemszögből vizsgálta az elmúlt száz esztendőket és leszüre annak tanulságait. Dr. Zsoldos Jenő a történelmiből eredeti kutatásainak frappáns adataival új megvilágításba helyezte a szabadságharc korszakának hátterét. A hitközség nevében Kramer Pál emléke-

lyettes mondott köszönetet az előadónak.

A multa visszatérítés szellemében, március 17-én, Zafin Ador isztiszeletre gyűltek össze a kőbányai hittestvérek. Az ősi hagyományokat ápoló testvéri összefogottal erősítették az összetartozandóságot, a zsidó öntudat, a Mózes tanította legfőbb demokratikus, népi gondolat fejlesztését. Dr. Kátán Ödön főrabbi ünnepi beszéde közben kegyeleti mécseseket gyújtott a nagy Tanító emlékére, majd az esztendő halottainak, végül a Mártírok emlékeztére. A gyászszólamokat Slomovits Hermann főkantor énekelte. Ugyancsak március 17-én este, az Önműködő Hitelszövetkezet propagálására tartottak népes összejövetelt, amelyen Wald Hermann hitközségi elnök részletesen ismertette a nagy jövőjű intézményt. Boschov Imre és Révész Ignác felszólalásaiban reámulatták a szövetkezeti gondolat időszerűségére és a saját jól fel fogott érdekeinkre, melyeket az Önműködő Hitelszövetkezet szolgálni hivatott. Bizottság alakult, melynek feladata a hitelszövetkezeti tagok gyűlése.

A hívek és vezetők buzgósága élénk ütemű hitéletet teremtet Kőbányán.

Oneg sabbat Budán

A március 27-i budai oneg sabbat purim hangulatát tükrözve vissza. Sziget Jenő, a Belvárosi Színház tagja a közönség nagy tetszése mellett adott elő zsidó tárgyu, igen érdekes műsorából. Utána Stein Lajosné énekművész jó dalokat énekelt igen nagy sikerrel.

A legközelebbi budai oneg sabbatot április 3-án, délután 2 órákor, az újfali templomban (III. Kúti Zsigmond-utca 49. sz.) rendezik. Sirota Sándor főkantor 25 éves szolgálata jubikumára való tekintettel, az oneg sabbatnak zenei műsora lesz. A jubilans főkantoron kívül Pesko Zoltán tanár, orgonaművész, Felki Rezső kántor, Kisthegyi Árpád, a nagyartálón operaház magánénekes, Kerekes Gábor, a Vigopera tagja és az újfali templom vegyeskara működnek közre. Vezetni Alpar Ignác karnagy, orgonán kíséri Alpar János orgonamester. A műsoron Berthoven, Goldmark, Wärfel, Händel, Haydn és Lomondovszkij művei szerepelnek. Belépődíj nincsen. Vendégeket szívesen látnak.

Az oneg sabbat-ot az újfali templom gondnoki kara által a hitközség közgyűlési termében rendezett műsor díjazásával kövöti azok részére, akik részvételi szándékukat előzetesen bejelentették.

BUTOROZOTT UTCAI SZOBA magányos urnak vagy hölgynek bérbeadó. Jelleg: „Budai Margitfaló” a kiadóba.

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének Női Osztálya

március 23-án, kedden délután uzsonnával egybekötött kulturális rendezést a Royal termekben. A nagyszámú közönség sorában jelen volt Stöckler Lajos, a Magyarországi Izraeliták Országos Iroda és a Pesti Izr. Hitközség elnöke, Domonkos Miksa, a Pesti Izr. Hitközség ügyvezetője, valamint a zsidó társadalmi élet számos tényezője. A szabadságeszmény jegyében megrendezett kulturális rendezést dr. Szemere Samuné 1848 március 15-ikét méltató ünnepi beszéde nyitotta meg. A beszéd visszapillantást vetett a március 15-ike előtti Magyarországra, melynek kiváltságos rétegei, támogatva a Habsburg-eszár, az orosz cár és a porosz király által megkötött „Szent szövetség” haladást megállító törekvéseit, ellene szegültek minden kiváltságokat veszélyeztető megmozdulásnak. A reformkor kiváló alakjai évtizedekig tartó eszméi, irodalmi- és politikai harcban küzdöttek Magyarországnak az európai fejlődésbe való beleilleszkedésért. Döntő cselekedet e beleilleszkedés szempontjából 1848 március 15-ike és nyomában az 1848-as törvények, amelyek azonban csak 1867 után válhattak valósággá. Dr. Szemere Samuné méltatta a reformkor és március 15-ikének nagy nemzedékét, majd ismertetette, miképpen illeszkedett a magyar zsidóság a nagy szabadságmozgalmakba, hogyan vette ki abból a részét számarányát jóval felülmúlva. Várolta, hogy 1867 után az emancipáció birtokában miképpen állott a magyar zsidóság minden erejével és tehetséggel a nemzet szolgálatára, amelyhez tartozónak érezte magát olyannyira, hogy hűségét és egybeolvadását bizonyítani akarva, nem tudta és nem is akarta megérteni a sötét jövőbe prófétai szemmel bepillantó, ezt a sötét jövőt megjósoló nagy Herzl Tivadart. Majd befejezőül méltatta dr. Semere Samuné a hősi szabadságharcot, amelyet a világ legféltettebb szennvedt népének ifjúsága folytat az ősi földön az ősi földért, hatmillió áldozat élete árának jogán is az önálló zsidó államért. Kifejezte azt a reményt, hogy noha a harc az erők mértékét tekintve, Dávid és Góliát harca, világtörténelmi erők mérkőzésének csodájaképpen újra Dávid győzhet.

A kulturális programjában Palotai Erzsébet művészi szavazata s Nádaí Pálnak az előadóművésznő által felolvasott, finom tollal megírt miniatűrje Petőfi Sándornak a zsidó varrónéany iránti szerelméről. Vas Klára és Adler Marianne nagy sikert aratott éneke. Vermes Lili hatalmas zongorajátéka, Antal Livia és Cserhát Zsuzsi csodálatos duettje, a Schürmayer Zoltán által művészetileg előadott megkapó szöveg, a Tordai Judit kiváló

tolmácsolásában megszólaltatott Mária Béla, Pásztor Béla és Heltai Jenő versek, Vasvári Istvánnak saját előadásában elhangzott, nagy hatást kiváltott deportációs versei, végül a nagyteljeségű Vigh Judit begedűjátéka szolgáltak gyönyörűségére a Royal hangversenytérmet zsúfolásig megtöltő lelkesedő közönségnek. Az énekszámokat Domonkos Nándor, az Operaház karnagya kísérté zongorán finom ízléssel.

Goldfaden

neve ismét olvasható New York, Moszkva, London és Páris színpadain. Születésének századik évfordulóját mindenütt megünneplik, ahol zsidók élnek s ahol zsidó színház van. Slomo Michoels, a moszkvai állami zsidó színház igazgatója, néhány hónappal ezelőtt, a népehez hű Goldfadent mutatta be a mai nemzedéknek; a francia és angol zsidóság Goldfaden „Sulamit” című időtálló és szívhezszóló művében gyönyörködik. A nagyapák „Sulamit”-ban ifjukorukat látják viszont, az unokák pedig a dallamok szárnyain elrepülnek egy olyan korba, amelyről csak hallottak, de sohasem láthattak.

A magyar zsidóság is részt vesz ebben az egyetemes zsidó kulturális ünnepségben. Néhány nap múlva, a Zeneművészeti Főiskola kamaratermében ismét felhangzik a „Sulamit” kiváló zsidó művészek közreműködésével. „Sulamit” egy igaz zsidó művész alkotása és első sorban zsidókhoz szól, zsidó emberek érthetik meg a legjobban és ha a budapesti zsidó közönség néhány nap múlva beül a nézőtérre, akkor úgy fogja érezni, hogy „Sulamit” eltűnteti a szenvedések ráncait az arcáról, gyönyörűséggé változtatja az elmúlt évek kínos élményeit. A „Sulamit” nem vált időszerűvé, nem vált unalmassá. A Sulamit felújításán bizonyára ott lesznek mindazok a zsidók, akik szeretik az igaz zsidó dalt, művészetet és szépséget: „Sulamit”-ot az örök-ifjú zsidó leányt.

Nyílt, vidéki, régi, bevezetett textil férfitrukkok üzletemhez vásároláshoz 30.000-100.000 Ft., tel. 123. SZAKEMBER.

társat keresek

Tőke ugyanannyi. „Megbeszélés” jel. lére a kiadóba.

Héber zene- és táncmatiné a Zeneművészeti Főiskolán

A Zeneművészeti Főiskola kistermének színpadán lányok és fiúk állnak fehér bluzban, kék szoknyában, fehér ingben, kék nadrágban: a Tarbut iskola százlagu kórusa. Énekelnek és táncolnak. Régi és új héber dalokat, reneszansz mesterek madrigáljait, Kelen Hugó és Szelényi István feldolgozásában, zsidó népdalokat adnak elő. Művészek? Nem. Csodagyerekek? Hála Istennek nem. Ők a háború utáni első zsidó diáknemzedéket képviselik, akikre már nem érvényes Bialiknak a zsidó ifjúságról írt megállapítása: „Még ifjak és már vénység átka verte őket.” Ezek csak gyerekek, de éneklő gyermekek, akik nagy kedvvel, nem is annyira mások, mint inkább saját gyönyörűségükre és szórakozásukra énekelnek, és táncolnak, kis éneklő Ország-építők, jövődö chalucok.

Teljes lélekkel énekelnek, mert a dallamok az ő érzelmeikkel tolmácsolják a zeneszerzők nevét, akik a dalokat szerették, a gyerekek talán nem is ismerik, de műveiket magukénak tekintik, mert a mesterek azt formálták dallá, ami a gyerekek lelkében még csak alakatlan sejtelen, sóvárgás és vágy, mert nem tudják a titkát annak, hogyan lehet az érzést lekottázni. Schwarcz Zoltán, a Tarbut iskolák énektanára, aki az énekszámokat betanította és a kórust vezényelte, a zsidó proletár gyerekekből imponálóan fegyelmezett, kitűnő kórust szervezett s a maga szenvedélyes hitét és zsidó zene iránti rajongását eredményel öntötte át a gyermekek lelkébe. Dr. S. Kardos Klára, a Tarbut iskolák tanítónője és Chava Iczkovits palesztinai tanítónő, akik a táncszámokat betanították, valóban utolsó munkát végeztek, túl a szó közhelyszerű jellegén, amikor zsidó táncokra tanították meg növendékeiket. Ezek a táncok meséltek a Vándorról, aki a sivatagban bolyong, a Tavaszról, amely oly szép Jezreel völgyében, a Szőlőről és az Aratókról. A megújult, de a zsidó kulturális hagyományoktól el nem szakadt szellemű, gyönyörű ének és tánc matiné bevezető előadását dr. Spiegel Aladár, a Tarbut iskolák tanfőigyezője tartotta héber nyelven.

(GERVAI)

Kultur- és hitélet Kaposváron

A kaposvári zsidó vallási közösség az eddig folytatott irányvonalon akarja továbbvinni a gyülekezet hit- és kulturális életének pozitív irányba való átalakítását. Ennek jegyében és szellemében tartották meg március 18-án a zsinai adari gyászistenisztelettel kapcsolatos összejövetelt. Dr. Krausz Henrik főrabbi nagyszabású beszédében rajzolta meg Mózes tanítómestertünk nagy életművét és példamutatóan demonstrálta azokat az erkölcsi eszméket és életutakat, amelyeket nagy prófétánk nyomában követnünk kell. A Rosenberg Ernő főkantort által művészi recitált gyászénekkel után a Chevra tartotta meg az e napon szokásos ünnepi közgyűlést. Fischer Pál a Szentegylet új elnöke az ősi zsidó tradíciók követését tűzte ki a közgyűlésen jelenlévők elé és hitet tett amellett, hogy a zsidóság e legszentebb és legrégibb intézményét áldozatos és hűséges szívvel fogja felvirágoztatni. A közgyűlést a Wizo által dr. Armuth Sámuelné elnökő rendezésében megtartott jótékony összejövetel zárta be.

Március 15-én a hatóságok, megyei és városi intézmények kiküldötteinek jelenlétében tartotta meg a kaposvári zsidóság a centenárius ünnepséget. Dr. Krausz Henrik főrabbi ünnepi beszédében hálás szívvel emlékezett meg a szabadság eszméjének nagy harcosairól. Az ereci szabadságharcot is bekapcsolta beszédébe dr. Krausz főrabbi és kifejtette, hogy a zsidóság és az egyetemes emberiség ügye egymástól mindenkor elválaszthatatlanok.

GY. L.

A Szolnoki Chevra Kadisa felhívása

1944 szeptember közepén, Szajolban (Szolnok mellett) nyílt gyilkosság áldozata lett, mint az iratokból kitűnik, egy Krausz (Chajem) Márkus nevű munkaszolgálatos. A halálát, mely a szajoli hidfő mellett felelt, exhumáltuk és behatoltunk a szolnoki temetőbe, ahol egyelőre eltemetetlenül fekszik. Az iratokból az is kitér, hogy az illető Sopron megyéből származhat. Ha az elhunyt akadna hozzátartozója, sürgős értesítést kérünk. Ugyancsak közöljük, hogy 1944 júliusában egy Zsalkóer István nevű, 25 éves, Balaton környékéről származó hitestvérünk itt van eltemetve. Részleteket szívesen közöl.

DEUTSCH JENŐ
a Szolnoki Chevra
Kadisa elnöke

Felöltők, kosztümök szakszerű tisztítója

BALOG GYÖRGY kelmefestő, vegytisztító
Andrassy-ut 33.

Nagymező-utcai oldalon. Telefon: 221-120.

SIRKŐ LÖWY-nél BUDÁN

II., Fő-utca 79 (Ganz-utcai vill. megállónál). Leszállított árak!

TARSULNÉK Ipari engedéllyel rendelkező, szabványosított, perlelt női ruhákkal, felöltőkkel, kiegészítőkkel és nagy mennyiségű ruhaanyagokkal. „Pedana 4587” jelűre a kiadóval.

HIREK

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

előfizetési díja:

egy hónapra	Ft 5.—
negyedévre	„ 15.—
félévre	„ 30.—
egészévre	„ 60.—
egyes példány	„ 1.40

A zsidóság és a szabadságharc irodalma címmel tart előadást dr. Wuldpfel József, április 1-én, esütörtökön délután 1/2 7 órakor a Pesti Izr. Hitközség Szabadegyetemen. Az előadás a XIV. kerületi, zuglói körzet közreműködésével megy végbe. Megnyitót Stampfer József mond.

— A Magyar Cionista Szövetség elnöke minden szerdán délelőtt fél 12— fél 2 óra között fogad a Szövetség hivatalos helyiségében (V. Arany János-utca 29.).

Kinevezés. A kereskedelem- és szövetkezetügyi miniszter dr. Katona Dávid szegedi hitközségi jegyzőt, a Szegedi Gyorsírók Egyesülete elnökét az Irodai Gyorsírókat és Gépírókat Vizsgáló Országos Bizottság elnökhelyettesévé, továbbá a Szegeden működő gyorsírás-tanítói vizsgáló bizottság ügyvezető alelnökévé és a gépírás-tanítói bizottság tagjává 1948. évi február 1-étől szántandó öt év tartamára kinevezte.

— Kulturélet Miskolcon. A miskolci új kulturteremben nagyszabású előadások zajlanak le, amelyek majdnem naponta igénybe veszik a miskolciakat. Annál dicséretreméltebb, hogy a miskolciak minden alkalommal megtöltik a termet. A március havi kultursorozatban egy előadást tartott Kardos László min. tan., egyet pedig, „1848 és a zsidók” címmel, Dénes Béla dr. Mindkét előadás zajos sikert aratott. Végül a Városi Színházban igen szép purimi előadást tartottak a Bné Akiba gyermekek. Bibliai előképeken kívül előadták Goda Gábor „Legenda egy könnyeseppről” című művét, Munkácsi Noemi szenirozásában.

Barmicvo-avatás. A Pesti Izr. Hitközség Fiuárvaházának templomában az elmúlt szombaton 12 árvagyermek barmicvo-avatása folyt le lélekemelő ünnepség keretében. Egytől-egyik olyan árvák járultak ez alkalommal a Tóra elé, akiknek szüleit a nyilas terror és a náci gyilkos uralom pusztított el. A fiuárvaház előjárósága, Dukasz Ákos elnökkel az élén, vala-

mint a templomot zsúfolásig megtöltő közönség féltő szeretettel vette körül szülei helyett az avarandókat, akik hibátlan tudással tettek tanúságot vallásos nevelésükről. Schmelzer Izsák rabbi megható beszédet intézett az ifjakhoz, akiknek a nevében az egyik növendék olyan szívből fakadó szavakkal köszönte meg az árvaház eddigi gondoskodását s olyan benső érzéstől áthatva emlékezett meg az elpusztított szülőkről, hogy hallgatóra szem nem maradt szárazon.

— A Szocialista-Cionisták (Ichud-Mapáj) Pártja legközelebbi összejövetelén (április 5. Fürst S.-u. 21/b. d. u. 6 óra) megkezdí új negyedéves ciklusát, „Szabadságharcok és forradalmak a zsidó nép életében” címmel. Előad: Richtmann Mózes, Móse rabénu-ról. Közreműködik Deák Ágnes hegedűművész.

— Házasság. György Endre hirlapíró leánya: György Ágnes rendező, a Magyar Színház tagja és Váradi György rendező színész, a Vigszínház tagja, március 28-án, vasárnap délután tartotta esküvőjét a Dohányutcai templomban. Az esketési szertartást dr. Katona József rabbi és Abrahamson Manó főkantór végezte.

Roth Mária Budapest és Gerhard Friedberger Amsterdam, házasságot kötöttek.

Frisch Erzsébet és Sternberg Géza április 18-án, d. e. 1/2 12 órakor a Dohányutcai templomban házasságot kötöttek.

— Kinevezés. Heimler Istvánt, az „Országos Zsidó Segítő Bizottság” budapesti segélyezési osztályának egyik vezetőjét, az egyik állami intézményhez igazgatói rangban kinevezték. Heimler István már a DEGOB létrehozásában vett igen eredményesen részt. Ő volt az, aki az első deportáltakat Terésienstandból visszahozta és azóta is sok odaadással végezte a zsidó segítő munkájában nehéz feladatát.

— Egy vak gyermek barmicvoja. Szombaton lélekemelő ünnepség folyt le a Nagyatádi Szabó-utcai Chinuch Neorim templomban. Bodor Ödön teljesen árva, vak gyermeket avatták barmicvóvá. A fiu Kolozsvárról származott ide. Szülei mártírhalált haltak. A gyermek az Állami Vakok Intézetének növendéke, ellátásáról az Izr. Siketnémák Orsz. Intézete gondoskodik. Benedek Antal, az intézet tanára, ki egyben a Vakok Intézetének is vallásos tanára, fokralkozott vele, hogy teljes felkészültséggel jelenhessen meg a barmicvo szertartásánál. Ő kérte a templom-egyesület vezetésétől a felavatás megtartására, mert az egyesület elnöke: Ernst Márkus, már évek óta

szeretettel karolja fel az árvák avatását. A templomegyesület rabbijának, Schück M. Jenőnek avatóbeszéde után a tárgyi ajándékokon kívül a jelenlévők 380 forint adományt ajánlottak fel a világtalan árvának megsegítésére. Teicher Izsák, az ünnepelt díszletére Kiddussal vendégelte meg a megjelenteket. A kis fiu magával hozta a templomba a Braille-féle pontokból kialakított domboru betűkkel írt héber imakönyvét és abból buzgón imádkozott.

— Eljegyzés. Kálisch Évát eljegyezte dr. Eisenberg Béla győri főrabbi. (Minden külön értesítés helyett.)

— A Magyar Zeneművészek Szabad Szervezetében (VI. ker., Bajza-u. 26. sz.) április 4-én, vasárnap d. e. 11 órakor Ecsedi Ferenc karmester tart „Hangjegyírásunk ésszerűsítése” címen.

— Az „Áhávász Reim” Országos Felebaráti Szeretetegetylet Purim napján a fővárosi szertejártókban elhelyezett zsidó hitű gyámoltak részére ismétisztelettel egybekapcsolt ünnepélyt rendezett, melyen Reichenberg Jakab alelnök megnyitó szavai után Hübsch Alfréd hitkár ismertette az aggodalmos szociális megsegítést és gondozást célzó támogatási készségeit. Az ünnepély liturgiai részét Abrahamson Manó főkantór látta el. Az ünnepi szónoklatot dr. Ricz Zoltán lelkes, zenei, közközházi rabbi tartotta.

— Az Általános Cionista Blokk központi előadóján, április 1-én, esütörtökön este 7 órakor az Általános Cionista Blokk nagytermében (Arany János-u. 24.) dr. Komlos Ottó székesfehérvári főrabbi tart előadást „Palesztina az évezredek sodrában” címen. Előadás előtt: Cionista Híradó.

— Az Országos Bikur Cholim Egyesület közgyűlése. Március 28-án tartotta hetvenhetedik évi közgyűlést az Országos Bikur Cholim Beteggyámoltó Egyesület dr. Epler Henrik elnöke alatt. Az elnöki megnyitó után a vezetőség beszámolt az utóbbi három év munkálatairól. Ezután bejeletette Löwy Samu főtitkár elköltözését Öslóba fiához, és melegen búcsúztatta a távozó főtitkárt, akinek áldásos működését jegyzőkönyvileg örökítették meg. Utána bemutatta az elnök a múlt évi zárszámadást és a folyó évi költségvetést, amelyet a közgyűlés egyhangulag elfogadott. Dr. Stern Simon a jelölő bizottság elnöke előterjesztette a megválasztandó tisztikar névsorát, amelyet a közgyűlés egyhangulag elfogadott. Végül Korein Dezső a Budapesti Ortl. Izr. Hitközség tb. elnöke mondott a közgyűlés nevében köszönetet az előjáróság önzetlen működéséért.

— Borochov Kör kulturális előadásorozatának második részében dr. Hahn István tartott rendkívül érdekes előadást. Az „Élő biblia” címen. A sorozat legközelebbi előadását dr. Kardos Pál debreceni egy. tan. tartja: A proféták és a forradalom címen. Az ereci katonai és politikai helyzetet ismerteti a Borochov Kör legközelebbi, április 3-án, szombat este 7 órakor a központi előadótermében (Andrássy-ut 89. I.) tartandó előadást.

— Jahrzeit-értesítés. Megdicsőült néhai Salgó József Josef ben Röchl jáhrzeitja szombaton, ádár 23-án lesz. Felkértemek ismerősei, barátai és tisztelt mis najosz tanulásra. Özv. Salgó Józsefné.

— A Makkabea-Egyetemi Hallgatók Egyesülete szombaton este műsoros purimi ünnepséget rendezett. Beszédet mondottak: Grünfeld Miksa, a Havvéd Hacioni vezetője, Vadnai Andor, Frischmann Bence és Klein György.

— Hazkára Imagyegyesület (VI., Hunyadi-ter 3.) március 22-én tartotta meg a Mózes születése és halálának évfordulójának emlékére szóló hagyományos ünnepélyes ismétiszteletet és ezzel kapcsolatban az 53-ik évi közgyűlést. Bánai Oszkár elnök a közgyűlést megnyitó beszédében nemcsak az egyesület évi működéséről számolt be, hanem lendületes szavakkal emlékezett meg a centenárius évfordulóról is. Doman Ernő rabbi Mózesről és a Zujin Adar jelentőségéről tartott beszédet.

— Országos zeneiskolai verseny. A Zeneiskolák Országos Szövetségének I. tanulmányi versenyén 87 zeneiskola legkiválóbb növendékei léptek fel a Zeneakadémia nagytermében, diszhangverseny keretében. A debreceniek közül a budapesti Zengő zeneiskola növendékei szerepeltek legnagyobb számmal, amit igazgatójuk, Zengő Ibolyka becsülművész elismerést érdemlő pedagógiai munkájáért bizonyítja.

Kóser sel peszach valódi barack pálinka

52%-os, 25 literen felüli tételben kapható. Hönig Zoltán Rum- és Likörgyár, Nyíregyháza

Házvezetőnő

képzésményes, orthodox házba keresetlik. Adler J., Négyberek, Erdély. Írások: Walder Sándor, Budapest. Klauzál-utca 17.

Magaslati helyen

gyermektelen házaspár, komfortos villában élők vendégeket válnak. Részletes felvilágosítás „Üdülés” jellegre a kiadóba.

ÖRÖKBEOGADNA kereskedő házaspár két intelligens, jóléti, törekvő, 12 évnél idősebb fiút. Adatok közlését kérem „Nagyszerű jövő” jellegre a kiadóba.

Magányos urlnő

nyugodt otthonhoz járhat, ha kétszemes házastárs vezetését vállalja. Jól fizet és a lakást rendben tartja. „Igazán családiasnak tekintjük” jellegre a kiadóba.

SIRKŐ PFEIFER és HESZKI
Somogyi Béla-út 3/c.

Amerikából nyáron látogatába

jövő rokonom, 40 éves, csinos, magas, özvegyasszony, kozmetikusnő, lehelőleg orvos vagy valami műszaki foglalkozásu, izr. férjét keres, 50-ig. Addig is levelezni kívánna. „Együtt Amerikába 4574” jelígre a kiadóba.

— **Purimestély Baján.** Az elmúlt szombat este rendezte meg a bajai Wizo és Borochow Kör a szokásos évi bajai purimestélyt a Borochow Kör kulturtermében. A dél Duna—Tisza-köz legelevenebb zsidó kulturcentrumának ezen reprezentatív ünnepélyére a környék zsidósága jelentős tömeggel vonult fel és a bajaiakkal együtt zsufolással töltötték meg a nagytermet. A műsor keretében dr. Eisler László megbízott bajai főrabbi vázolta a háman és hilleri idők döbbenetes hasonlóságát s mutatót rá az egyedüli helyes zsidó utra. — A „somérok” egyfelvonásos színjátékkal, humorral fűszerezve mutatták be a purimi eseményeket. Majd bibliai előképek következtek, amelyekben kis színpadon még alig látott tökéletességgel elevenítették meg a hét cionista egyesület és a férfilagjai az ósanyákat és ósanyákat s azok korából egy-egy bibliai jelenetet. Az előképek a méltó koronát tették fel a bajai zsidóság eddigi kulturális kájára és az öllel, munka és érdem **Rosenfeld József** tanárnőjéi. A műsort **Lichter Béláné** színes, verses konferenciája kísérte végig.

— A **Lányai utcai Komagylet**, szombat este, a szegényesűn gyermekágyas asszonyok feleségülzésére, a Górlétszűlő nagytermében, jószerűt, műsoros, báji mulatságot rendezett, amelyen a bevezető beszédet **Fausti Jenő**, a Komagylet elnöke mondta.

A HAPOEL M. S. E. hírel

Március 28-án, Szegeden me rendezett **Agoston—Kellner** asztalitenis enlékversenyeknek csaknem valamennyi győztese a miskolci HAPOEL. Kifőző és rutinos versenyzőiből került ki. Úgy a HAPOEL, mint az országos sportkörök méltán büszkék lehetnek miskolci sportársainkra. Külön díjszerű érdemünk a Jékes és fiatal szolnoki versenyzők is. A versenyeken mindvégig jelen volt **Parkas Gizi** világhírnök is.

Megalkult a **debreceni HAPOEL**. Március 29-én tartotta meg a HAPOEL Debrecenben alakuló ülést, melyen részt vett a budapesti HAPOEL főtitkára. A megalakult 25 tagú intézőbizottságnak elnökségét **Gyulabázi sportlós vállalta** el. Az ő neve eleve biztosított a debreceni HAPOEL szép és eredményes működéséhez.

Ökölvívó csapatunk a Hoffner-gyár csapatát felett aratott győzelmén után számos budapesti és vidéki meghívást kapott. Kiváló ökölvívó csapatunk április 4-én, vasárnap Esztergomban vendégszerepel.

Schulz Jenő

cég

Órák-ékeztetés (órajavítás)

VII. Wesselenyi u. a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékeztetés

VÉTELI Tel.: 422-345. ELADÁS!

Akik jelíges hirdetésekre

között válaszaikat személyesen hozzák be a kiadóhivatalba, leveleiket a hivatal ajtaján felszerelt levélszekrénybe is bedobhatják.

DAVIDOVICSNÉ

házasságközvetítő irodája
Erzsébet körút 35., III. 12. dől.
után 4-től, komoly, előkelő
megbízások

Nagyon csinos sógornőmet férjhezadnám, vidékre is, 55 éves korig. Jó üzletasszony, hozománya, lakása van. „Pünkösdi esküvő” jelígre New-York hirdetőbe, Erzsébet-körút 9.

Szabóiparral, kétszobás, berendezett házzal, ötvenezzerrel, 45 éves férfi megvásárolna vagy be-nősülne. Szakma nem számít. „Deportált 4573” jelígre a kiadóba.

Közreműködő pénzes látsat keresek iparendeléssel, gépekkel, működő üzemen van, be-nősülés lehetséges, 55 éves korig. „Átlagon felül” jelígre New-York hirdetőbe, Erzsébet-körút 9.

Kellemes külsejű

orthodox, szombatartó, nem ártasony, nem molett nő, 40-ig, feleségül keres, egyelőre vidéken lakó, jóslatú, intelligens kereskedő „Ideallmus 4584” jelígre a kiadóba.

50 ÉVES, egyedülmaradt férfi, rövidáru kereskedő, megismerkedne házasság céljából, önálló keresettel bíró nővel, akinek főbérleti lakása és üzlete van. Vidéki is lehet. „Gyermeektelen” jelígre a kiadóba.

35 éves kereskedő

segéd, üzletbe be-nősülne. Vidékre is. „Üzletember 4579” jelígre a kiadóba.

38 éves önálló iparos feleséget keres, olyan, nagyon csinos, intelligens hölgy személyében, akinek üzlete, vagy hozománya van. „Ideális férfi” jelígre New-York hirdetőbe, Erzsébet-körút 9.

Megnősülne

28 éves, jóméjelenes, budapesti nagykereskedő. Elvinném azt a kellemes külsejű, kimon-dottan szép, csinos, házias, 18—22 éves urleányt, ki hozománnyal is rendelkezik. Csak teljes név és címmel ellátott levélre válaszolok. „Szigorúan bizalmas” jelígre a kiadóba.

ZSIDÓ URİKÖRÖK jóméjelenes házasságközvetítője
GOLDNÉ
VII. Alsóerdő sor 2. sz. sz. 2.
Telefon: 221—349

Csinosan berendezett lakással, ingatlanl, rendes megélésű bíró, intelligens, jóméjelenes asszony

házasságot kötne

tisztviselő vagy hasonló állással, esetleg nyugdíjjal rendelkező, feltétlenül, 52—58-ig. „En is megállok a sarat” jelígre a kiadóba.

Orthodox 27 éves, szép, árva leány, ötvenezzer forint hozománnyal, férjhezmenne. Vidékre is. „Tavaszi 4580” jelígre a kiadóba.

ÉLETTÁRSÁT KERESI, 34 éves, magas, jóméjelenes asszony. Lakásom, hozományom és állásom van, 40-en felüli, információképes urak válaszáat várom. „Te meg én” jelígre a kiadóba.

Töröcskényi legelőszobákban házasságközvetítő. **Doktorné**
Király u. 67. 1. sz. Telefon: 421-930

FÉRJHEZADNÁM csinos, 25 éves, érettségizett, vezető állásban levő leányomat, izr. 35 évig, intelligens, szövő szakmabeli urhoz. Jelíge: „Mestervíz-gázott” a kiadóhivatalba.

Vidéki textilkereskedő

47 éves, be-nősülne Budapestre, jóforgalmú üzletbe, vállalatba. „Tökem nekem is van” jelígre a kiadóba.

39 ÉVES, intelligens, jóméjelenes, jóslatúalt talmudchochem keres be-nősülést szándékkal, 30 éves, szép brász talmudchochem chaszid érzésű nő. „Iso Tajvó” jelígre a kiadóba.

Keresem olyan intelligens, 45—50 év közötti, jól szituált urlembert ismeret-ségét

házasság céljából,

kinek biztos egzisztenciája van. 12 éves kislányom és 40.000 forint készpénzem, valamint házingatlanom van. „Vidéki musz. üz.” jelígre a kiadóba.

Musz özvegyek

Ki lenne hajlandó csinos, barna urleányt feleségül venni. Kifőző üzlet, gazdaasszony, bár szegény, de lelkiében gazdag vagyok. „Szerény” jelígre Aratóhoz, Erzsébet-körút 14.

A zsinagóga naptára

Április 1, esütörtök: Adar 11. 21, péntek: 22, szombat: 23 (ujholdhirdetés), vasárnap: 24, hétfő: 25, keddi: 26, szerda: 27, esütörtök: 28.

Szombaton, április 3-án heti szidra: Sömlő, hétfőre: Ezekiel XXXVI, 16—38.

Imaidők:

Ima-házak	Pén-tek		szombat		Hétköz-nap	
	este	reggel	este	reggel	este	reggel
Dohány	6:15	7:15	10:15	7:05	7:15	7:15
Rumbach	6:15	7:10	6:05	7:15	7:15	7:15
Bethlen	6:15	7:10	6:05	7:15	7:15	7:15
Csáky	6:15	7:10	6:05	7:15	7:15	7:15
Dózsa	6:15	7:10	6:05	7:15	7:15	7:15
Nagyfuv	6:15	8:—	6:05	7:15	7:15	7:15
Fáva	6:15	9:—	6:05	7:15	7:15	7:15
Zugló	6:15	7:10	6:05	7:15	7:15	7:15
Finárvah.	6:15	7:10	6:05	7:15	7:15	7:15
Leányár.	6:15	7:10	6:05	7:15	7:15	7:15

Péntek esti gyertyagyújtás 6 órakor.

BUDAI ISTENTISZTELETEK

Április 2, pénteken este 7/7 órakor, április 3, szombaton d. e 1/11 órakor. Sabbat para, Ros chodes hirdetés, április 3, szombaton d. u. 1/6 órakor. Öng Sabbat a III, Kunfi Zsigmond u. 49. sz. a. Ünneplés mincha istentisztelet, zenei műsor. Hétköznap reggel 1/8 órakor. (Töröcskényi napokon 7 órakor.) A II, Toroczkó-utca 6/b. szám alatti imaházban, szombaton reggel 1/9 órakor. Istentisztelet helye. III, Kunfi Zsigmond u. 49, XI, Boesky-ut 37., II, Toroczkó-utca 6/b. (Csak péntek este és szombat), II, Fő-utca 12. szám alatt, (csak péntek este).

Obudai Istentisztelet kez-dele a Lajos-utcai templomban: péntek este 1/47, szombaton délelőtti 9 órakor.

A Zsidó muzeum a tél hónapok alatt zárva

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal VII., Sz. utca 12. — Telefon: 423—930.

Kiadóhivataladonos: A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA
Felelős szerkesztő és felelős kiadó: ROOZ REZSŐ

Beküldött kéziratokat nem őrt-zünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk

Előfizetési díjak: egy hó-napra 5 Ft, negyedévre 15 Ft, félévre 30 Ft, egész évre 60 Ft. Postatakarékpénzlíri csekk-számla: 26.200.

Nyomatott a Globus nyomdai műtő-nézet Rt. főforgalmazóin. Budapest VI., Aradi-utca 8. Felelős vezető: Margittay Antal